

Innst. O. nr. 124

(2008–2009)

Innstilling til Odelstinget fra justiskomiteen

Ot.prp. nr. 94 (2008–2009)

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i finansavtaleloven mv. (gjennomføring av de privatrettslige bestemmelsene i direktiv 2007/64/EF)

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Hovedinnholdet i proposisjonen

I proposisjonen fremsettes lovforslag om gjennomføring i norsk rett av de privatrettslige bestemmelsene i direktiv 2007/64/EF om betalingstjenester i det indre marked og om endring av direktiv 97/7/EF, 2002/65/EF, 2005/60/EF og 2006/48/EF samt oppheving av direktiv 97/5/EF. Det foreslås endringer i finansavtaleloven, angrerettloven og kredittkjøpsloven.

Forslagene i proposisjonen bygger på en delrapport fra en arbeidsgruppe nedsatt av Finansdepartementet for å foreslå regler til gjennomføring av betalingstjenestedirektivet i norsk rett. Delrapporten omhandler de privatrettslige bestemmelsene i direktivet. Videre er to spørsmål som har en side til gjennomføringen av betalingstjenestedirektivet, også behandlet i Banklovkommisjonens utredning NOU 2008:21 Nettbankbasert betalingsoverføring. Dette gjelder andres misbruk av konto og betalingsinstrument og reguleringen av tilfeller der kunden selv gjør feil ved betalingsoverføringer. Denne utredningen er derfor behandlet i proposisjonen her i forbindelse med drøftelsen av de to nevnte spørsmålene.

Departementet følger opp arbeidsgruppens forslag om å gjennomføre direktivet ved endringer i finansavtaleloven kapittel 2 siden de fleste bestemmelsene i dette kapitlet berøres av direktivet. Siden direktivet i utgangspunktet er et fullharmoniseringsdi-

rektiv, så langt det ikke er fastsatt unntak fra dette, har departementet lagt vekt på å sikre en korrekt gjennomføring.

I kapittel 2 i proposisjonen behandles bakgrunnen for lovforslaget.

1.2 Virkeområde og definisjoner

1.2.1 Virkeområde

Privatrettslige regler om betalingstjenester er i norsk rett gitt i finansavtaleloven kapittel 2. Spørsmålet blir om det er samsvar mellom direktivets regler og virkeområdet for de norske reglene i kapittel 2, eller om finansavtaleloven må endres for å bringe dens virkeområde i overensstemmelse med direktivets.

Finansavtaleloven kapittel 2 gjelder for betalingsformidlere som er finansinstitusjoner eller lignende institusjoner. Bestemmelsene gjelder for avtaler om innskudd og bruk av innskuddskonto. Dette omfatter innskudd, uttak og betalingsoverføringer knyttet til konto. Det kommer an på kontoavtalen hvilke betalingstjenester som er knyttet til den enkelte konto. Finansavtaleloven omfatter avtaler og oppdrag der en av partene er en profesjonell institusjon. Med denne begrensningen gjelder loven i utgangspunktet for betalinger i alle valutaer og til ethvert land. Lovens anvendelsesområde begrenses av alminnelige lovvalgsregler.

Arbeidsgruppen foreslår å endre finansavtaleloven slik at de institusjonene som i dag ikke er omfattet av lovens virkeområde, blir oppregnet som "lignende institusjoner". Det vises blant annet til at verken betalingsforetak eller e-pengeforetak er å regne som "finansinstitusjon" eller "lignende institusjon" etter gjeldende rett, og at det derfor er påkrevd med lovendringer for at disse skal omfattes av reglene i fi-

nansavtaleloven kapittel 2 som gjennomfører betalingsstjenestedirektivet.

Arbeidsgruppen peker på at virkeområdet for finansavtaleloven kapittel 2 og betalingsstjenestedirektivet i stor grad er sammenfallende, men viser til at direktivet blant annet medfører at unntaket i finansavtaleloven for forhåndsbetalte elektroniske kort ikke kan videreføres. Fordi direktivet er et fullharmoniseringsdirektiv, foreslår arbeidsgruppen å innta direktivets definisjon av betalingsstjenester og liste over unntak i lovteksten for å sikre fullt samsvar mellom direktivets og finansavtalelovens virkeområde. Når det gjelder unntaket i direktivet for begrensede nettverk, foreslår arbeidsgruppen å gjennomføre dette i norsk rett. For kredittkort foreslås imidlertid å videreføre kredittkjøpslovens bestemmelse om at reglene om andres misbruk av kort skal gjelde, også for kredittkort som faller innenfor unntaket for begrensede nettverk.

Arbeidsgruppen viser til at direktivets regler, med unntak av artikkel 73, bare er obligatoriske for betalingsstransaksjoner der begge institusjonene involvert i transaksjonen er etablert innenfor EØS-området, og der overføringen skjer i euro eller nasjonale valutaer i EØS-land utenfor eurosone. Det foreslås likevel å la reglene som gjennomfører direktivet del III og IV, gjelde generelt også for andre betalingsstransaksjoner. Visse regler foreslås likevel gitt et anvendelsesområde begrenset til de transaksjoner de etter direktivet er obligatoriske for. Dette gjelder blant annet reglene om forbud mot å trekke fra gebyrer i beløp som overføres, og reglene om deling av overføringskostnader mellom betaler og mottaker.

Departementet har kommet til at arbeidsgruppens forslag bør følges opp med mindre justeringer.

Etter departementets syn er det hensiktsmessig at de nye institusjonene som etter direktivet vil kunne tilby betalingsstjenester, regnes opp som "lignende institusjoner" i finansavtaleloven § 1 annet ledd.

Departementet følger også opp arbeidsgruppens forslag når det gjelder endringer i finansavtaleloven for å oppnå samsvar mellom lovens og direktivets saklige virkeområde.

Arbeidsgruppen har vist til at sjekker faller utenfor direktivet og har ikke foreslått at noen av reglene skal gjelde tilsvarende for disse. Man står fritt til å gjøre dette i nasjonal rett ettersom sjekker er utenfor direktivets virkeområde. Sjekker er lite brukt i dag, og departementet mener derfor at arbeidsgruppens forslag om å gjennomføre direktivets unntak for sjekker, kan legges til grunn.

Departementet er enig med arbeidsgruppen i at når det gjelder kort som nevnt i kredittkjøpsloven § 13, bør reglene om andres misbruk gjelde selv om kortet er knyttet til et begrenset nettverk, på samme måte som etter gjeldende rett. Etter departementets

syn bør dette lovteknisk gjøres ved at regelen i kredittkjøpsloven § 13 oppheves, slik at bestemmelsene om misbruk av betalingsinstrumenter samles i finansavtaleloven. Ettersom et kredittkort vil være et betalingsinstrument etter direktivet, vil kort som nevnt i kredittkjøpsloven være omfattet. Departementet mener dessuten at misbruksreglene også bør gjelde for andre betalingsinstrumenter knyttet til begrensede nettverk enn kredittkort, da det ikke synes å være grunn til forskjellsbehandling mellom ulike typer av betalingsinstrumenter på dette punktet.

Departementet foreslår etter dette å fastsette i unntaket for begrensede nettverk i finansavtaleloven at reglene om plikter og ansvar for uautoriserte betalingsstransaksjoner likevel skal gjelde for betalingsinstrumenter som omfattes av dette unntaket. Dette vil gjelde kredittkort og andre betalingsinstrumenter som faller inn under unntaket. Det må tilføyes at for småpengesinstrumenter og e-penger vil det, uansett om instrumentet gjelder et begrenset nettverk, gjelde en del unntak fra misbruksreglene der instrumentet brukes anonymt eller ikke kan sperres for bruk.

I tråd med det som ble lagt til grunn ved vedtakelsen av finansavtaleloven, mener departementet at reglene om betalingsstjenester og betalingsstransaksjoner bør gjelde mest mulig generelt, uavhengig av hvilket land den andre institusjonen befinner seg i og uavhengig av i hvilken valuta transaksjonen skjer. Samtidig går departementet inn for arbeidsgruppens forslag om å avgrense virkeområdet for enkelte av reglene i kapittel 2 i tråd med avgrensningen i direktivet. Departementet ser at for eksempel når det gjelder overføringstid, kan man ikke legge til grunn de samme krav til overføringer til land utenfor EØS-området da overføringer til slike land i praksis kan ta lengre tid enn direktivets maksimumsfrister.

1.2.2 Definisjoner

Enkelte begreper som benyttes i finansavtaleloven kapittel 2, er definert i § 12.

Departementet går inn for å følge opp arbeidsgruppens forslag til gjennomføring av direktivets definisjoner i finansavtaleloven § 12.

Av hensyn til å oppnå fullt samsvar med direktivet, som er et fullharmoniseringsdirektiv, mener departementet at ordlyden i definisjonene i de norske gjennomføringsbestemmelsene bør legges nært opp til direktivets, slik arbeidsgruppen har foreslått.

Det vises til proposisjonen for en gjennomgang av de ulike definisjonene.

1.3 Ufravikelighet

At en lovbestemmelse er ufravikelig eller preseptorisk, betyr at bestemmelsen ikke kan fravikes ved avtale til skade for den bestemmelsen skal verne. At bestemmelser ikke kan fravikes til skade for kunden,

er imidlertid ikke til hinder for at det avtales vilkår som setter kunden i en mer gunstig stilling.

Betalings tjenestedirektivet bestemmer at en rekke av dets regler ikke kan fravikes til skade for kunder som er forbrukere. Enkelte av direktivets regler er dessuten absolutt ufravikelige i den forstand at de ikke kan fravikes til skade for noen kunder.

Finansavtaleloven inneholder bestemmelser om adgangen til å fravike lovens bestemmelser, og det blir spørsmål om betalings tjenestedirektivet krever endringer i disse reglene.

Finansavtalelovens bestemmelser kan ikke fravikes til skade for kunder som er forbrukere. Dette gjelder både reglene i kapittel 2 om innskudd og betalingsoppdrag og øvrige kapitler i loven. Den enkelte lovbestemmelse kan imidlertid til tross for dette åpne for fravikelse gjennom avtale.

Arbeidsgruppen går i sin delrapport gjennom direktivets bestemmelser om ufravikelighet og vurderer hvilke endringer i norsk rett disse vil medføre. Arbeidsgruppen legger til grunn at det etter gjennomføringen av direktivet vil være noen flere av finansavtalelovens bestemmelser som blir absolutt ufravikelige enn i dag, men at dette i hovedsak gjelder nye bestemmelser. Arbeidsgruppen foreslår å gjennomføre direktivets krav om ufravikelighet i finansavtaleloven § 2.

Departementet går inn for å følge opp arbeidsgruppens forslag mht. ufravikelighet.

1.4 Opplysningsplikt før avtaleinngåelse

Det er viktig at kundene i hovedtrekk kjenner, eller har muligheten til å bli kjent med, viktige sider av avtaler om betalings tjenester før de inngås. I betalings tjenestedirektivets fortale er det gitt uttrykk for at brukerne av betalings tjenester skal gis det samme høye nivå av informasjon uavhengig av hvor i EØS betalings tjenesten tilbys, slik at de settes i stand til å treffe velinformerte beslutninger og velge mellom ulike tilbud av betalings tjenester innenfor EØS. I tråd med dette inneholder direktivet regler om hvilken informasjon institusjonen skal gi kunden i forbindelse med inngåelse av henholdsvis rammeavtaler om betalings tjenester og avtaler om enkeltstående betalings transaksjoner. Direktivet inneholder også enkle krav til den informasjon som skal gis i tilfeller der rammeavtalen gjelder et småpengeinstrument som bare kan benyttes til betalinger av mindre verdi, typisk forhåndsbetalte instrumenter.

I norsk rett finnes bestemmelser om hvilke opplysninger institusjonen har plikt til å gi kunden forut for og i forbindelse med inngåelse av avtaler om betalings tjenester i blant annet finansavtaleloven og angrerettloven, og spørsmålet blir hvilke endringer det må foretas i disse reglene for å gjennomføre betalings tjenestedirektivet.

Arbeidsgruppen viser i delrapporten til at betalings tjenestedirektivet er fullharmoniserende når det gjelder tjenesteyterens prekontraktuelle opplysningsplikt, og at det innenfor direktivets virkeområde derfor ikke kan opprettholdes andre krav til den informasjon kunden skal få forut for avtaleinngåelsen, enn det som er fastsatt i direktivet. Arbeidsgruppen konkluderer med at finansavtalelovens gjeldende regler om opplysningsplikt må endres i tråd med direktivet. I tillegg viser gruppen til at den samordning med opplysningskrav etter andre direktiver som betalings tjenestedirektivet medfører, må gjennomføres i norsk rett.

Departementet går inn for arbeidsgruppens forslag om endringer i finansavtaleloven og angrerettloven for å gjennomføre betalings tjenestedirektivets bestemmelser om opplysningsplikt før inngåelse av en rammeavtale.

Videre følger departementet opp arbeidsgruppens forslag til nye bestemmelser i finansavtaleloven om krav til forutgående opplysninger som skal gis kunden ved avtaler om enkeltstående betalings transaksjoner, og om særlige opplysningskrav ved rammeavtaler om småpengeinstrumenter.

Reglene om forhåndsopplysninger før inngåelse av rammeavtale vil gjelde for alle rammeavtaler. Som nevnt i fortalen til direktivet, vil en rammeavtale være nødvendig ved opprettelse av en konto eller utstedelse av et betalingsinstrument for kunden. Et kredittkort vil være et betalingsinstrument, og en avtale om kredittkort vil derfor være en rammeavtale som opplysningskravene i finansavtaleloven vil gjelde for. Dette innebærer en utvidelse av opplysningsplikten for slike betalingsinstrumenter sammenlignet med gjeldende rett.

Departementet følger også opp arbeidsgruppens forslag om å beholde reglene i finansavtaleloven § 16 om krav til innhold i avtalen for rammeavtaler, idet departementet er enig med arbeidsgruppen i at dette faller utenfor direktivets virkeområde. Det foreslås for øvrig enkelte justeringer i § 16 i samsvar med arbeidsgruppens forslag. Departementet er videre enig med arbeidsgruppen i at den valgfrie regelen om bevisbyrde for oppfyllelse av opplysningsplikt ikke bør lovfestes i norsk rett. Bevisbedømmelsen bør skje i tråd med alminnelige prinsipper for bevisbyrde.

Når det gjelder gebyrer, er departementet enig med arbeidsgruppen i at direktivets regler må gjennomføres i norsk rett.

Regelen om forbud mot gebyrer ved opplysningsplikt foreslås i tråd med arbeidsgruppens forslag plassert som ny § 14 a i finansavtaleloven.

Departementet slutter seg også til arbeidsgruppens vurdering om at regelen som innføres i angrerettloven § 7 a nytt siste ledd ved den nye markedsføringsloven, og som gjelder forhåndsopplysning om

skriftlig aksept ved telefonsalg, ikke kan gis anvendelse ved fjernsalg av betalingstjenester på grunn av betalingstjenestedirektivet. Dette hindrer ikke at kravet om slik forhåndsopplysning opprettholdes for fjernsalg av andre finansielle tjenester enn betalings-tjenester.

1.5 Opplysninger i forbindelse med betalings-transaksjoner

Kunden vil ha behov for opplysninger om gjennomførte betalingstransaksjoner. Dette er nødvendig for å gi kunden oversikt over sin økonomi og for å gi mulighet til å avdekke egne feil, feil fra institusjonen eller tredjepersoners misbruk av en konto eller betalingsinstrument.

Finansavtaleloven regulerer hvilken informasjon en innehaver av en konto skal få om bevegelser på kontoen. Institusjonen skal minst en gang i året informere kunden om rente- og gebyrsatser for de ulike typer innskuddskontoer som den tilbyr. Kunden skal som utgangspunkt få kontoutskrift etter årets utgang, men for brukskontoer, som lønnskonto mv., skal slik utskrift gis kunden hver måned hvis det har vært bevegelse på kontoen.

Etter direktivet skal en betaler ha rett til å få visse opplysninger fra institusjonen i forbindelse med en konkret betalingstransaksjon som ønskes utført i tilknytning til en rammeavtale, før betalingstransaksjonen gjennomføres. Hvis betaleren henvender seg til institusjonen han eller hun har en rammeavtale med, og spør hvor lang tid det vil ta før mottakeren har pengene som skal overføres, og hvor mye overføringen vil koste, pålegger direktivet institusjonen plikt til å opplyse om dette. Institusjonen skal gi en nærmere spesifisering av enkeltelementene i gebyrene der dette er relevant. Det stilles ikke nærmere krav til på hvilken måte opplysningene skal gis.

Direktivet skiller mellom opplysninger som skal gis til henholdsvis betaleren og betalingsmottakeren.

Direktivet pålegger betalernes institusjon å gi denne en rekke opplysninger om betalingstransaksjoner. Informasjonen skal i utgangspunktet gis uten unødig opphold etter at transaksjonen er belastet betalernes konto, eller der betaleren ikke har noen konto, etter at betalingsordren er mottatt av institusjonen.

Opplysningene betalingsmottakeren skal få om gjennomførte betalingstransaksjoner er regulert i direktivet og bestemmelsen er svært lik bestemmelsen om informasjon til betaleren.

Arbeidsgruppen går inn for å gjennomføre direktivets krav til opplysninger som skal gis om utførte betalingstransaksjoner i § 30 i finansavtaleloven. Direktivet artikkel 46 om opplysninger betaleren kan be om å få før gjennomføringen av en betalingstransaksjon, foreslås gjennomført ved et nytt annet punktum i finansavtaleloven § 15 første ledd. Arbeidsgruppen

foreslår at muligheten etter direktivet for å kreve månedlig informasjon i papirform, ikke benyttes.

Departementet går inn for arbeidsgruppens forslag om å gjennomføre direktivets regler om opplysninger om utførte betalingstransaksjoner i tilknytning til rammeavtaler.

Departementet er enig med arbeidsgruppen i at muligheten etter direktivet til å kreve at opplysninger gis månedlig i papirform, ikke bør benyttes.

1.6 Endring av rammeavtale

Adgangen til endring av kontoavtaler er regulert i finansavtaleloven som slår fast at avtalen kan endres ved enighet mellom partene.

En rett til ensidig å endre avtalevilkår uten at den andre parten ønsker dette, må ha grunnlag i avtalen. Finansavtaleloven begrenser institusjonens rett til å forbeholde seg en slik mulighet for ensidige endringer i avtaler med forbrukere. For slike avtaler kan institusjonen imidlertid forbeholde seg rett til å foreta ensidige endringer av rentesatsen for kontoen og øke gebyrer og andre kostnader. For avtaler med andre enn forbrukere gjelder ikke begrensninger i institusjonens mulighet til å forbeholde seg rett til å foreta ensidige endringer. En slik rett må imidlertid også i slike tilfeller ha grunnlag i avtalen. Enhver kontoavtale etter den gjeldende finansavtaleloven vil være en rammeavtale i direktivets forstand.

Utgangspunktet etter direktivet er at alle endringer må foreslås av institusjonen med en viss frist for kunden til å akseptere dem. Reglene er ufravikelige i forbrukerforhold. Direktivet synes å ha en noe annen innfallsvinkel til spørsmålet om endringer enn gjeldende norsk rett, hvor utgangspunktet er at en adgang til ensidige endringer krever grunnlag i den opprinnelige avtalen.

Arbeidsgruppen legger til grunn at direktivet bare krever varsel ved endringer til ugunst for kunden, og foreslår derfor at regelen i finansavtaleloven § 18 første ledd opprettholdes etter gjennomføringen av direktivet.

Arbeidsgruppen forstår videre direktivet slik at det gir institusjonen en generell rett til å foreslå endringer, slik at begrensningene med hensyn til forbehold om ensidige endringer etter gjeldende rett ikke kan opprettholdes.

Arbeidsgruppen foreslår at varslingsfristen for endringer til kundens ugunst i tråd med direktivet utvides fra to uker til to måneder.

Departementet har kommet til at arbeidsgruppens forslag om endringer av finansavtaleloven §§ 18 og 19 for å gjennomføre betalingstjenestedirektivet bør følges opp. I tråd med arbeidsgruppens lovforslag foreslår departementet at alle bestemmelsene om endringer samles i § 18.

Selv om direktivet gir en generell adgang for institusjonen til å foreslå ensidige endringer, noe som kan synes som en dårligere løsning for kunden enn gjeldende norsk rett, er dette koblet med et krav om samtykke fra kunden for at endringene skal kunne legges til grunn. Dersom det er avtalt, kan et slikt samtykke fra kunden etter direktivet foreligge, dersom kunden ikke protesterer mot endringene. Dersom det ikke er avtalt at kundens passivitet skal ha slike virkninger, kan kunden motsette seg endringen ved å nekte samtykke til den, og eventuelt si opp avtaleforholdet. Endringene i varslingsfristen vil dessuten medføre en styrking av kundens stilling ved at varslingsfristen ved endringer til kundens ugunst utvides fra dagens frist på to uker til to måneder.

1.7 Oppsigelse mv.

Etter finansavtaleloven har kunden rett til å si opp en kontoavtale uten forhåndsvarsel. Dette gjelder ikke hvis oppsigelsesretten er begrenset ved avtale, noe som kan avtales for andre kontoer enn brukskontoer ved at det fastsettes bindingstid for innskudd. En slik avtalt begrensning gjelder imidlertid ikke hvis institusjonen ensidig endrer avtalevilkårene til kundens skade og kunden sier opp avtalen innen fire uker etter at varsel om endringen er sendt kunden. Formålet med disse reglene er å hindre at kontohaveren forblir bundet i tilfeller der institusjonen kan endre avtalevilkårene ensidig.

Institusjonens adgang til å si opp en kontoavtale er underlagt begrensninger og regulert i finansavtaleloven. Institusjonen kan si opp avtalen med minst fire ukers varsel, dersom det foreligger saklig grunn og det ikke er avtalt lengre bindingstid. Kunden vil med en slik varslingsfrist gis tid til å vurdere ulike alternativer med hensyn til valg av ny institusjon og kontotype. Oppsigelsen må dessuten være skriftlig.

Grunnen til oppsigelsen skal opplyses kunden. Det vil være institusjonen som etter alminnelige prinsipper har bevisbyrden for at grunnen er saklig.

Finansavtaleloven gir regler om henholdsvis kundens og institusjonens adgang til å heve avtalen. Reglene om dette lovfester det alminnelige kontraktsrettslige prinsipp om at avtaler kan heves ved vesentlig mislighold hos den andre parten. Regelen om kundens hevingsrett er ufravikelig også utenfor forbrukerforhold.

Direktivets regler om oppsigelse gjelder, på samme måte som reglene om endring, bare for rammeavtaler, ettersom oppsigelse ikke er aktuelt for enkeltstående betalingstransaksjoner. Etter direktivet kan kunden si opp en rammeavtale uten forhåndsvarsel, med mindre det er avtalt en oppsigelsesfrist. En slik frist kan i så fall ikke overstige en måned. Avtaler om lengre oppsigelsesfrist vil altså ikke ha virkning for kunden. Institusjonen kan etter direktivet bare si opp

rammeavtalen hvis det er avtalt en oppsigelsesrett. I så fall kan en avtale inngått på ubestemt tid sies opp med minst to måneders varsel.

Arbeidsgruppen foreslår at reglene i direktivet om kundens oppsigelsesrett gjennomføres i finansavtaleloven §§ 19 og 20. Arbeidsgruppen foreslår å gjennomføre reglene om oppsigelse fra institusjonens side i finansavtaleloven § 21, slik at oppsigelsesfristen blir utvidet fra fire uker til to måneder. Det foreslås å utnytte muligheten etter direktivet, som åpner for at statene gir regler som er mer fordelaktige for kundene, til å beholde dagens krav om at institusjonen må ha saklig grunn for oppsigelsen.

Arbeidsgruppen foreslår at de gjeldende reglene i finansavtaleloven om heving opprettholdes etter gjennomføringen av betalingstjenestedirektivet.

Departementet går inn for arbeidsgruppens forslag om endringer av finansavtaleloven §§ 19, 20 og 21 for å gjennomføre betalingstjenestedirektivets bestemmelser.

Departementet følger også opp arbeidsgruppens forslag om å utnytte muligheten etter direktivet til å beholde kravet om saklig grunn for oppsigelse fra institusjonens side. Statene kan gi regler som er mer fordelaktige for kundene.

Siden direktivet ikke berører nasjonale regler om heving, foreslår departementet at institusjonen skal kunne heve avtalen ved vesentlig kontraktbrudd fra kundens side, på samme måte som etter gjeldende rett.

Departementet følger opp forslaget fra arbeidsgruppen om å beholde den gjeldende regelen om bindingstid for innskudd for kontoer i perioder de ikke er å anse som betalingskontoer i direktivets forstand.

1.8 Samtykke til betalingstransaksjoner og tilbakekall

For at en betalingstransaksjon skal kunne gjennomføres, er det en forutsetning at kunden har gitt samtykke til transaksjonen. Hvis samtykke først er gitt, blir det spørsmål om dette kan kalles tilbake, og eventuelt innen hvilke frister.

Finansavtaleloven inneholder ingen uttrykkelige bestemmelser om at det må foreligge samtykke fra betaleren for at en betalingstransaksjon skal kunne gjennomføres, eller noen nærmere regulering av hvordan kunden skal gi et slikt samtykke. Adgangen til å tilbakekalle eller endre et gitt betalingsoppdrag er regulert i finansavtaleloven § 28. En endring kan i realiteten betraktes som et tilbakekall av det opprinnelige oppdraget og omvendt.

Betalingstjenestedirektivet inneholder regler om samtykke til betalingstransaksjoner og om tilbakekall av betalingsordre. Etter betalingstjenestedirektivet skal statene sørge for at en betalingstransaksjon bare anses autorisert hvis betaleren har gitt samtykke til

transaksjonen. Det følger videre av direktivet at betaleren som utgangspunkt i praksis står fritt til å tilbakekalle sitt samtykke, dvs. betalingsordren. Dette kan imidlertid ikke skje etter at ordren er blitt ugjenkallelig, dvs. når den er mottatt av betalerens institusjon.

Arbeidsgruppen foreslår at reglene om samtykke gjennomføres i § 24 i finansavtaleloven. Arbeidsgruppen foreslår videre å endre finansavtaleloven § 28 om tilbakekall for å bringe bestemmelsen i samsvar med direktivets krav.

Departementet går inn for å følge opp arbeidsgruppens forslag til regler om samtykke til betalingstransaksjoner i finansavtaleloven. Videre går departementet inn for arbeidsgruppens forslag til endringer av finansavtaleloven for å bringe reglene om tilbakekall i samsvar med direktivet.

1.9 Direkte debitering og regler om tilbakebetalingsrett

Finansavtaleloven inneholder regler om belastningsfullmakter i § 26. Disse reglene gjelder blant annet for direkte debiteringstjenester der betalingen initieres av betalingsmottakeren, selv om betegnelsen "direkte debitering" ikke er brukt i lovteksten. Den vanligste tjenesten for direkte debitering i Norge er avtalegiro. I tillegg gjelder reglene i finansavtaleloven § 26 for faste betalingsoppdrag til en institusjon der betaleren selv gir betalingsordren. Direkte debitering er en betalingstjeneste etter direktivet.

Betalingstjenestedirektivet inneholder bare få bestemmelser som direkte relaterer seg til direkte debiteringer eller faste betalingsordre. Det er regler om rett for betaleren til på visse vilkår å få tilbakebetalt gjennomførte direkte debiteringstransaksjoner.

I Europa samarbeider banknæringen om utvikling av tjenesten SEPA Direct Debit, en løsning for direkte debiteringer i euro som skal kunne benyttes både nasjonalt og over landegrensene. Løsningen synes å forutsette at fullmaktene (mandater) til gjentatte direkte debiteringer kan utformes på samme måte i de ulike landene som deltar.

Arbeidsgruppen har kommet til at reglene i finansavtaleloven kan opprettholdes etter gjennomføringen av direktivet, for både direkte debiteringer som avtalegiro og for faste betalingsoppdrag. Gruppen kommer til samme konklusjon når det gjelder bestemmelsen om tilbakekall av belastningsfullmakt. Gruppen mener imidlertid at varslingsregelen i finansavtaleloven må erstattes av bestemmelsene i direktivet om at tilbakebetalingsrett kan avskjæres i rammeavtalen ved å avtale forhåndsvarsel av belastninger. Arbeidsgruppen foreslår også å endre loven for å tilpasse bestemmelsen til direktivets definisjon av direkte debitering. Videre foreslår gruppen å gjen-

nomføre reglene i direktivet om tilbakebetalingsrett i ny § 33 a i finansavtaleloven.

Arbeidsgruppen legger til grunn at når det nærmere innholdet i avtaler om direkte debitering ikke er regulert i direktivet, står statene friere til å regulere slike spørsmål. For å åpne for bruk av SEPA Direct Debit, foreslås at reglene i finansavtaleloven § 26 skal kunne fravikes for avtaler om direkte debitering til og fra utlandet.

Departementet har kommet til at arbeidsgruppens forslag om å videreføre finansavtaleloven § 26 for direkte debiteringer og faste betalingsordre bør følges opp, med enkelte endringer.

Departementet ønsker imidlertid å legge til rette for at banknæringen skal kunne delta i felleseuropeiske løsninger for direkte debiteringer, og foreslår derfor sammenlignet med arbeidsgruppens forslag at reglene i § 26 skal kunne fravikes for avtaler om direkte debitering i euro både nasjonalt og til og fra utlandet.

1.10 Mottak av betalingsordre

Finansavtaleloven inneholder ingen definisjon av tidspunktet for mottak av betalingsoppdrag.

Betalingstjenestedirektivet definerer skjærings-tidspunktet for en betalingstjenestetilbyders mottak av betalingsordre. Regelen gjelder både for enkeltstående betalingstransaksjoner og transaksjoner som utføres med grunnlag i en rammeavtale. Foruten å ha en side til reglene om tilbakekall av betalingsordre, vil definisjonen av tidspunktet for når en betalingsordre anses mottatt, ha betydning for reglene om overføringstid, og for reglene om renteberegning ved godskrivning og belastning av konto (valutering).

Direktivet definerer på hvilket tidspunkt institusjonens plikter oppstår når det gjelder gjennomføring av en betalingstransaksjon, blant annet med hensyn til overføringstid. Fra det tidspunktet betalingsordren regnes som mottatt, må den gjennomføres innenfor den maksimale overføringstiden slik at midlene er på betalingsmottakerens konto, eventuelt stilt til rådighet for en betalingsmottaker som ikke har konto, neste virkedag. Reglene er ufravikelige i alle kunderelasjoner. Utgangspunktet er at betalingsordren anses mottatt på det tidspunktet ordren mottas av betalerens institusjon.

Arbeidsgruppen foreslår å gi en ny bestemmelse i finansavtaleloven § 26 a som definerer tidspunktet for mottak av betalingsordre og gjennomfører bestemmelsen i betalingstjenestedirektivet.

Departementet støtter arbeidsgruppens forslag. Bestemmelsen vil ha betydning for reglene i loven om tilbakekall av betalingsordre, om overføringstid og institusjonens ansvar for forsinkelse og om valutering.

1.11 Avvisning av betalingsordre

Det kan være grunner til at en institusjon ikke kan eller ikke ønsker å motta innskudd eller utføre betalingsoppdrag for en kunde. Samtidig kan det være svært viktig for kundene å få tilgang til betalingssystemet gjennom institusjonene. En betaler (debitor) vil langt på vei være avhengig av tilgang til slike tjenester for å få brakt betalingsmidler frem til mottakeren (kreditor).

Finansavtaleloven bestemmer at det kreves saklig grunn for at institusjonen kan avslå å ta imot innskudd eller utføre betalingsoppdrag på vanlige vilkår. Et eksempel på saklig grunn for avvisning av et betalingsoppdrag kan være at en blankett er feil utfylt.

Betalingstjenestedirektivet regulerer avvisning av betalingsordre, dvs. anmodninger fra kunder om utføring av konkrete betalingstransaksjoner. Direktivet inneholder ikke regler om avvisning av kunder fra å få etablert et kundeforhold mer generelt, for eksempel ved å opprette en innskuddskonto eller få en annen rammeavtale om betalingstjenester.

Direktivet bestemmer at institusjonen skal varsle kunden om en eventuell avvisning av en betalingsordre og om grunnene til avvisningen, og dessuten gi kunden opplysninger om fremgangsmåten for å rette eventuelle faktiske feil ved betalingsordren. Bestemmelsen gjelder både enkeltstående betalingstransaksjoner og transaksjoner som har grunnlag i en rammeavtale.

Arbeidsgruppen vurderer det slik at direktivet er til hinder for at det i nasjonal rett stilles krav om saklig grunn for avvisning av konkrete betalingsordre, men at direktivet ikke er til hinder for at det stilles krav om slik saklig grunn for at institusjonen skal kunne nekte å etablere et kundeforhold og utføre betalingstjenester mer generelt. Arbeidsgruppen vurderer det på denne bakgrunn slik at den generelle bestemmelsen om avvisning av kunder i finansavtaleloven § 14 kan opprettholdes.

Departementet er enig med arbeidsgruppen i at den gjeldende § 14 om avvisning av kunder mer generelt ikke berøres av betalingstjenestedirektivet, og foreslår derfor at denne bestemmelsen videreføres for slike generelle forhold, med den språklige justering som arbeidsgruppen har foreslått.

1.12 Overføringstid

Finansavtaleloven inneholder ikke regler om overføringstid for betalingstransaksjoner. Dette er overlatt til avtale mellom partene og dermed til konkurransen mellom institusjonene. Det følger imidlertid av finansavtaleloven at institusjonen i sine alminnelige vilkår for betalingsoppdrag skal opplyse om det høyeste antall virkedager en overføring vil ta. Det norske betalingssystemet er i praksis svært effektivt. I alminnelighet vil en betalingsordre som er mottatt

elektronisk av en institusjon innen visse tidspunkter på formiddagen en virkedag, kunne behandles så raskt i systemet at beløpet vil være overført til mottakerens konto i løpet av samme dag. Tidspunktet for betalingsordren må være mottatt for å kunne utføres samme dag, kan variere noe mellom ulike institusjoner og med typen betalingstjeneste som benyttes.

Når det gjelder betalingsoverføringer til utlandet, er det fastsatt fravikelige regler om overføringstid i forskrift om betalingsoppdrag til og fra utlandet. Det følger av denne at overføringstiden ved overføring til land innenfor EØS-området skal være maksimalt fem bankdager, hvis ikke det er avtalt noe annet. For betalingsoppdrag til land utenfor EØS-området kan overføringstiden maksimalt være åtte bankdager hvis det ikke er avtalt noe annet.

Betalingstjenestedirektivet regulerer overføringstiden for betalingstransaksjoner. I likhet med de øvrige bestemmelsene i direktivet gjelder den både for enkeltstående betalingstransaksjoner og transaksjoner som har grunnlag i en rammeavtale. Det følger av direktivet at betalerens betalingstjenestetilbyder skal sørge for at beløpet for en betalingstransaksjon overføres innen utløpet av virkedagen etter at betalerens tjenestetilbyder mottok betalingsordren. Regelen innebærer at hvis betalerens institusjon mottar betalingsordren innenfor en virkedag, skal den sørge for at mottakerens institusjon har pengene på sin konto innen utløpet av virkedagen etter. Formålet med direktivet er å forbedre effektiviteten av betalingsoverføringer innenfor EØS-området.

Arbeidsgruppen foreslår å gjennomføre direktivets bestemmelser om overføringstid i ny § 26 b i finansavtaleloven. Det vises til at dette vil være noe nytt for innenlandske transaksjoner, siden overføringstiden for disse i dag ikke er regulert. Muligheten etter direktivet til å fastsette kortere overføringstider for nasjonale betalingstransaksjoner foreslås ikke utnyttet.

Departementet mener at arbeidsgruppens forslag til gjennomføring av direktivets bestemmelser om overføringstid bør følges opp, med visse justeringer. Departementet har flyttet bestemmelsen til § 26 c, siden en bestemmelse om avvisning av betalingsordre har kommet inn som § 26 b i departementets lovforslag. Departementet har videre kommet til at adgangen etter direktivet til å fastsette kortere overføringstider for nasjonale betalingstransaksjoner bør utnyttes, på grunn av sammenhengen med valuteringsreglene i direktivet.

1.13 Renteberegning ved godskrivning og belastning av konto (valutering)

Ved renteberegning av midler på kundekontoer er det et sentralt spørsmål fra hvilket tidspunkt renteberegningen tar til og opphører ved innskudd, uttak

og betalingsoverføringer. Hvis et beløp kan gjøres rentebærende for institusjonen uten at det samtidig er rentebærende for en kunde, vil dette gi institusjonen en såkalt floatinntekt. Hvis institusjonen må betale renter til kunden uten at beløpet samtidig kan gjøres rentebærende for institusjonen, vil dette gi et tap som kalles negativ float.

I norsk rett har vi et nullfloatsystem ved betalingsoverføringer, som innebærer at institusjonene ikke skal kunne få floatinntekter og heller ikke tap ved negativ float.

Betalingsstjenestedirektivet inneholder regler om debet- og kreditvaluteringsdatoer, som har betydning for når renteberegningen på kundekontoer skal ta til og opphøre ved innskudd, kontantuttak og betalingsoverføringer fra konto til konto. Direktivet regulerer ikke hvor stor rente kundene skal gis eller hvordan den aktuelle renten skal beregnes.

Spørsmålet er om disse reglene i direktivet medfører at de norske reglene må endres slik at institusjonene vil få mulighet til å få inntekter fra float ved betalingstransaksjoner. Direktivet er fullharmoniserende, og gjør ingen unntak fra fullharmoniseringskravet når det gjelder bestemmelsene om valuteringsdatoer. Det har vært uenighet om disse spørsmålene i arbeidsgruppen som har vurdert gjennomføringen av direktivet i norsk rett. Uenigheten har knyttet seg til hvordan direktivet skal forstås, og til hvordan bestemmelsene bør gjennomføres.

Arbeidsgruppen er enig om forståelsen av bestemmelsen i direktivet om kreditvaluteringsdag for betalingsmottakeren og om når beløp skal være disponible for denne. Gruppen legger til grunn at disse bestemmelsene innebærer at betalingsmottakeren skal ha beløpet disponibelt og godskrives renter fra og med dagen da beløpet godskrives kontoen til betalingsmottakerens institusjon, slik at det ikke blir mulighet for float for denne institusjonen. Direktivet foreslås etter dette gjennomført i tråd med ordlyden.

Gruppen er videre enig om forståelsen av begrepet "virkedag" i direktivet. Det er videre enighet om at der en betalingsordre iverksettes før en dag som ikke er en virkedag, kan det bli float. Arbeidsgruppen er også enige om forståelsen av direktivet om når beløp skal være rentebærende og disponible ved innskudd av kontanter på konto. Bestemmelsen foreslås gjennomført i norsk rett etter sin ordlyd. Arbeidsgruppen er også enige om forståelsen av det geografiske virkeområdet for valuteringsreglene i direktivet.

Det har vært uenighet i arbeidsgruppen når det gjelder hvordan definisjonen av "valuteringsdato" og direktivets regler om renteberegning ved belastning av konto (debetvalutering) skal forstås.

Departementet har kommet til at direktivets regler om valutering bør gjennomføres i norsk rett i sam-

svar med sin ordlyd, ved endringer i finansavtaleloven § 27. Betalingstjenestedirektivet åpner ikke for nasjonal valgfrihet når det gjelder bestemmelsene om valutering, slik også enkelte høringsinstanser har påpekt i høringen.

Departementet finner ikke å kunne ta endelig stilling til betydningen av direktivets bestemmelser om valuteringsdato og betydningen av dette for den nærmere renteberegningen. Det har vært uenighet i arbeidsgruppen, og den endelige tolkingen av direktivet hører eventuelt under EFTA-domstolen eller EF-domstolen.

Selv om direktivet ikke åpner for nasjonal valgfrihet når det gjelder valuteringsbestemmelsene, gir det mulighet for å fastsette kortere overføringstider for nasjonale betalingsstransaksjoner. Departementet går inn for å utnytte denne muligheten i direktivet ved å fastsette i ny § 26 c første ledd tredje punktum i finansavtaleloven at for innenlandske betalingsstransaksjoner i norske kroner skal betalingsmottakerens konto godskrives (krediteres) samme dag som betalerens konto belastes (debiteres). Dette kravet skal gjelde i tillegg til kravet etter § 26 c første ledd første punktum om at beløpet skal være mottatt av betalingsmottakerens institusjon senest virkedagen etter mottak av betalingsordren. Fordi valuteringsbestemmelsene i direktivet knytter seg til overføringstiden, gir dette nullfloat ved innenlandske betalingsoverføringer i norske kroner. Dermed videreføres dagens nullfloatsystem, som også gjelder innenlandske betalinger i norske kroner.

For innenlandske betalinger i andre valutaer enn norske kroner, samt for betalingstransaksjoner til og fra utlandet, kan det bli float avhengig av hvor lang tid overføringen tar, på lignende måte som i dag.

1.14 Andres misbruk av konto og betalingsinstrument

Hvis en tredjeperson stjeler eller på annen måte tilegner seg et betalingsinstrument og belaster en konto uten kundens samtykke, blir det spørsmål om banken skal bære noe av kundens tap ved dette og eventuelt ta byrden med å forsøke å kreve pengene tilbakebetalt fra den som urettmessig har belastet kontoen.

I NOU 2008:21 foreslår Banklovkommisjonen en felles regulering av tapsfordelingen mellom kunde og institusjon i tilfeller av andres misbruk og kundens egne feil ved nettbaserte betalingsoverføringer. Banklovkommisjonen foreslår at kundens ansvar skal være begrenset til visse beløp både i tilfeller av andres misbruk og kundens egne feil ved slike overføringer.

Både spørsmålet om andres misbruk av konto og betalingsinstrument og spørsmålet om kundens egne feil ved betalingstransaksjoner berøres av betalings-

tjenestedirektivet. Som ledd i gjennomføringen av direktivet i norsk rett har arbeidsgruppen måttet ta stilling til om Banklovkomisjonens lovforslag i NOU 2008:21 ligger innenfor rammene av direktivet. I delrapporten har arbeidsgruppen delt seg på midten i synet på om Banklovkomisjonens forslag er i samsvar med direktivet.

Finansavtaleloven slår fast det klare utgangspunktet om at kontohaveren ikke er ansvarlig for andres misbruk av kontoen. Det er altså institusjonen som i utgangspunktet må bære tapet ved urettmessige belastninger foretatt av tredjepersoner.

Hovedregelen om at institusjonen er ansvarlig, gjelder imidlertid ikke der den som har belastet kontoen, har legitimert seg i samsvar med reglene i kontoavtalen og belastningen har vært mulig som følge av grov uaktsomhet eller forsett hos kontohaveren eller noen som etter kontoavtalen har rett til å disponere kontoen. I så fall blir kontohaveren ansvarlig for tapet. Ved lavere grader av uaktsomhet blir kontohaveren ikke ansvarlig. Kunden er ikke ansvarlig for urettmessig bruk som finner sted etter at institusjonen har fått varsel om forhold som skaper særlig fare for misbruk, som for eksempel at kunden har mistet passordet til sin nettbank. Begrensningen gjelder ikke hvis kunden, eller en som har rett til å belaste kontoen etter kontoavtalen, forsettlig har muliggjort bruken. Hvis kunden har utvist svik mot institusjonen, gjelder ingen av ansvarsbegrensningene som ellers følger.

Misbruk av betalingskort er særskilt regulert i finansavtaleloven. Reglene gjelder også for kontokort som er utstedt i forbindelse med kontokredittavtale. Betalingskort omfatter både debet- og kredittkort, samt andre kort som kan benyttes for overføring av betalingsmidler.

Finansavtaleloven bestemmer at kunden alltid er ansvarlig for en objektiv egenandel på 800 kroner ved misbruk av betalingskort der personlig kode tilknyttet kortet (PIN) eller annen lignende sikkerhetsprosedyre er brukt. Tap utover 800 kroner bæres av institusjonen med mindre kunden har utvist grov uaktsomhet eller grovere grader av skyld.

Betalingstjenestedirektivet regulerer henholdsvis institusjonens og kundens plikter i forbindelse med betalingsinstrumenter samt deres ansvar for tap ved uautoriserte betalingstransaksjoner. En uautorisert betalingstransaksjon er en transaksjon som kunden ikke har gitt samtykke til i samsvar med reglene om autorisasjon av betalingstransaksjoner. Dette omfatter tilfeller der en tredjeperson urettmessig har gitt samtykke til og dermed fått gjennomført en betalingstransaksjon. En tredjeperson i denne sammenheng kan også være betalingsmottakeren.

Reglene om ansvarsfordelingen ved andres misbruk i direktivet er, i likhet med bestemmelsene i fi-

nansavtaleloven, ufravikelige bare i forbrukerforhold. I motsetning til den norske finansavtaleloven regulerer direktivet ikke bare partenes ansvar, men også deres underliggende rettigheter og plikter knyttet til betalingsinstrumenter. Disse bestemmelsene kan ikke fravikes selv der kunden er næringsdrivende. Bestemmelsen om reklamasjonsplikt er også absolutt ufravikelig, men partene kan utenfor forbrukerforhold avtale en annen frist enn fastsatt i bestemmelsen.

Utgangspunktet etter betalingstjenestedirektivet er at det er institusjonen, ikke kunden, som skal bære tapet ved uautoriserte betalingstransaksjoner. Betalingstjenestetilbyderen skal umiddelbart tilbakebetale til kunden beløpet for en uautorisert transaksjon, og eventuelt bringe kundens konto tilbake til den tilstand den ville ha vært i dersom den urettmessige betalingstransaksjonen ikke hadde funnet sted.

Utgangspunktet om at institusjonen er ansvarlig, modifiseres av bestemmelsene om kundens ansvar og gir mulighet til å pålegge kunden ansvar for en viss egenandel. Formålet med bestemmelsen er å gi kunden et incentiv til å melde fra så snart som mulig hvis et betalingsinstrument blir borte og dermed redusere risikoen for urettmessige betalingstransaksjoner.

Etter direktivet skal en betaler bære et tap på opp til maksimum 150 euro ved enhver urettmessig betalingstransaksjon som er en følge av at et tapt eller stjålet betalingsinstrument blir benyttet eller om betalingsinstrumentet har blitt misbrukt, og dette skyldes at betaleren ikke har beskyttet de personlige sikkerhetsanordningene knyttet til instrumentet.

Betaleren skal etter direktivet bære ethvert tap ved en uautorisert betalingstransaksjon hvis han eller hun har handlet svikaktig, eller forsettlig eller ved grov uaktsomhet har unnlatt å oppfylle sine plikter. Det gjelder ingen beløpsbegrensning slik som det gjør ved misbruk av betalingskort etter gjeldende norsk rett.

Banklovkomisjonen foreslår å beholde den gjeldende generelle regelen i finansavtaleloven § 34 om misbruk av konto, og vurderer denne regelen som tilfredsstillende ved betalingsoverføring ved giro som ikke innleveres ved bruk av et nettbasert system. Videre foreslår Banklovkomisjonen å videreføre den gjeldende regelen i finansavtaleloven om misbruk av betalingskort uendret, dvs. fortsatt med en egenandel på 800 kroner og en beløpsgrense på 8 000 kroner ved grov uaktsomhet. Kommisjonen mener at de gjeldende bestemmelsene om misbruk av kort representerer en tilfredsstillende løsning for andres misbruk, og mener det faller utenfor oppdraget til Banklovkomisjonen å vurdere endringer i beløpene. Banklovkomisjonen går i utredningen ikke nærmere inn på forholdet til bestemmelsene i betalings-

tjenestedirektivet ved vurderingen av reglene for giro eller betalingskort.

Når det gjelder nettbaserte betalingsoverføringer, foreslår Banklovkommisjonen et nytt kapittel i finansavtaleloven som skal regulere både feilbruk og misbruk av ordninger for slik overføring.

Banklovkommisjonen foreslår i finansavtaleloven en egenandel for kunden på 1 200 kroner ved utilsiktede eller urettmessige betalingsoverføringer ved feilbruk eller misbruk av nettbasert betalingstjeneste der personlig kode eller annen lignende sikkerhetsprosedyre (nødvendig brukerlegitimasjon) er benyttet. Egenandelsansvaret skal ikke gjelde der tapet skyldes at den nettbaserte betalingstjenesten ikke tilbyr den sikkerhet mot misbruk eller feilbruk som en bruker eller allmennheten med rimelighet kunne vente, eller at en tredjeperson ved inntrenging i elektronisk nettverk, grov tvang eller lignende handlemåte urettmessig har skaffet seg tilgang til nødvendig brukerlegitimasjon eller endret det betalingsoppdrag kunden har gitt. Banklovkommisjonen viser til egenandelsgrensen på 150 euro i betalingstjenestedirektivet.

Videre foreslår Banklovkommisjonen å innføre en ansvarsbegrensning for kunden på 12 000 kroner i tilfeller der nødvendig brukerlegitimasjon er benyttet ved en urettmessig eller utilsiktet betalingsoverføring og kunden har muliggjort betalingsoverføringen ved grov uaktsomhet, eller der kunden har unnlatt å underrette institusjonen snarest mulig etter å ha fått kjennskap til at brukerlegitimasjonen er kommet bort eller må ha kommet på avveie eller innen rimelig tid etter at dette burde ha vært oppdaget. Banklovkommisjonen mener at en regel om ansvarsbegrensning på 12 000 kroner ved grov uaktsomhet er i samsvar med direktivet.

Departementet har kommet til at arbeidsgruppens enstemmige forslag til gjennomføring av direktivet artiklene 55 til 61 i hovedsak bør følges opp. Departementet går ikke inn for Banklovkommisjonens forslag, som etter departementets syn ikke ville innebære en tilstrekkelig tydelig gjennomføring av betalingstjenestedirektivet. Arbeidsgruppens forslag innebærer dessuten en mer enhetlig løsning for både kunde og institusjon enn Banklovkommisjonens forslag, ved at alle regler om ansvar ved misbruk samles i én bestemmelse. Arbeidsgruppens forslag innebærer også en styrking av kundens stilling sammenlignet med gjeldende rett, ved at det fastsettes en begrensning av kundens ansvar også ved misbruk i nettbank samt av andre elektroniske betalingsinstrumenter ved kundens grove uaktsomhet. Reglene vil gjelde uansett om et betalingsinstrument misbrukes fysisk eller over internett ved fjernsalgsavtaler mv. Forslaget sikrer dessuten en korrekt direktivgjennomføring ved at man unngår å operere med kriterier

og kategorier som kan stå i et tvilsomt forhold til direktivet.

Når det gjelder arbeidsgruppens forslag til regulering av egenandel for kunden ved misbruk av betalingsinstrumenter, har det kommet enkelte synspunkter i høringen som etter departementets syn gjør det nødvendig med justeringer av arbeidsgruppens forslag. Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen hevder at vilkårene i arbeidsgruppens forslag til bestemmelse om egenandel ikke synes å være helt i overensstemmelse med direktivet, og foreslår en omformulering.

Departementet mener at man innenfor rammen av direktivet i størst mulig grad bør bygge på gjeldende norsk rett om egenandel. Etter det departementet kan se, reiser direktivet to spørsmål på dette punktet.

Det ene spørsmålet er om man i nasjonal rett kan fastsette at det skal inntre et krav om egenandel bare når personlig sikkerhetsanordning er brukt. Departementet viser til at det både i Danmark og Sverige er foreslått regler som ligger nært opp til den gjeldende norske regelen, ved at egenandelen inntre dersom det er brukt personlige sikkerhetsanordninger. Både i Sverige og Danmark anser man denne regelen for å ligge innenfor direktivet, og dette må også kunne legges til grunn i Norge.

Det andre spørsmålet er om direktivet må forstås slik at det oppstilles et krav om uaktsomhet for at egenandel skal inntre, og i hvilke tilfeller et slikt krav vil gjelde. Etter departementets syn er det ikke naturlig å forstå direktivet slik at det oppstiller et krav om uaktsomhet hos kunden for at egenandel skal inntre. Direktivet synes bare å gi anvisning på at kunden mer faktisk og objektivt har mislyktes i å beskytte sikkerhetsanordningene. Dette samsvarer også best med at det er tale om en egenandel. Departementet foreslår at bestemmelsen om egenandel på dette punktet gjennomføres mest mulig i samsvar med ordlyden i direktivet.

Når det gjelder egenandelens størrelse, går departementet inn for å heve egenandelen fra dagens nivå på 800 kroner til 1 200 kroner.

Arbeidsgruppen har foreslått at det skal gjelde en ansvarsbegrensning på 12 000 kroner ved misbruk av elektroniske betalingsinstrumenter. Departementet slutter seg til forslaget. At regelen skal begrenses til elektroniske betalingsinstrumenter, kom ikke klart frem i arbeidsgruppens forslag til lovtekst, og departementet har endret ordlyden for å reflektere dette. Sammenlignet med dagens rettstilstand vil ansvarsbegrensningen ikke bare gjelde i tilfeller av kortmisbruk, men også for eksempel ved bruk av nettbank.

Arbeidsgruppen har lagt til grunn at direktivet ikke synes å gi grunnlag for ansvarsbegrensning ved grov uaktsomhet for betalingsinstrumenter som det ikke er knyttet personlige sikkerhetsanordninger til.

Departementet er ikke enig i at direktivet utelukker dette, men er enig med arbeidsgruppen i at det uansett ikke er aktuelt å innføre ansvarsbegrensninger i norsk rett for slike betalingsinstrumenter.

Etter departementets syn bør det innføres ansvarsbegrensninger av hensyn til kunden ved andres misbruk, og departementet følger opp arbeidsgruppens forslag om en felles ansvarsgrense for elektroniske betalingsinstrumenter på 12 000 kroner.

Departementet går inn for arbeidsgruppens forslag om å videreføre gjeldende regler i finansavtaleloven § 37 om reklamasjon og prosess med de tilpasninger på grunn av direktivet som arbeidsgruppen har foreslått. Departementet følger også opp forslaget om en regel om at institusjonen kan kreve tilbake betalingsmidler som en tredjeperson urettmessig har tatt som følge av en uautorisert betalingstransaksjon.

Departementet foreslår at reglene om uautoriserte betalingstransaksjoner skal gjelde også for betalingsinstrumenter som benyttes innenfor begrensede nettverk mv.

1.15 Betalingstransaksjoner som ikke gjennomføres korrekt

Det kan være viktig for betaleren at en betalingstransaksjon kommer frem til mottakeren innen et visst tidspunkt, ettersom det gjerne vil være en betalingsfrist som må overholdes for å unngå ansvar for forsinkelse mellom kontraktens parter. Betalingsmottakeren kan lide tap ved at beløpet ikke kan disponeres som planlagt hvis betalingen blir forsinket.

Betalingstjenestedirektivet gir regler om betalingsformidlernes ansvar for betalingstransaksjoner som ikke blir korrekt gjennomført. Reglene vil gjelde både der et beløp blir noe forsinket, og der det overhodet ikke kommer frem til betalingsmottakerens konto. Kunden vil også ha forpliktelser i tilknytning til betalingstransaksjoner om at avtalen skal definere hvilke opplysninger eller hvilken unik identifikasjonskode kunden må oppgi for at en betalingsordre skal kunne gjennomføres korrekt. Direktivet gir regler om visse forutsetninger for institusjonens ansvar som innebærer at kunden i utgangspunktet selv må svare for visse tap.

Arbeidsgruppen har vurdert Banklovkommisjonens forslag som ledd i oppfyllelsen av sitt mandat om å utrede gjennomføringen av direktivet. Arbeidsgruppen har delt seg på midten i synet på tolkingen av direktivet og på Banklovkommisjonens forslag. Medlemmene av arbeidsgruppen er imidlertid enige om at Banklovkommisjonens forslag ikke kan opprettholdes fullt ut.

Finansavtaleloven regulerer institusjonenes ansvar for forsinkelse ved innenlandske betalingsoverføringer. For betalingsoverføringer til og fra utlandet er regler om ansvaret ved forsinkelse fastsatt i for-

skriften om slike oppdrag. Reglene i finansavtaleloven kan fravikes utenfor forbrukerforhold. Reglene i forskriften kan fravikes hvis overføringsbeløpet er minst 50 000 euro eller motverdien av dette og kunden ikke er forbruker.

En forsinkelse av en betalingsoverføring vil foreligge hvis overføringen av beløpet tar lengre tid enn det som følger av avtalen, eller der det overhodet ikke kommer frem. De norske reglene tar utgangspunkt i at det er institusjonene som er ansvarlige for beløpet som overføres fra pengene er stilt til disposisjon av betaleren og til de er kommet frem til mottakeren. Betalerens institusjon vil være ansvarlig for å bringe beløpet frem til mottakerens institusjon.

Direktivet regulerer institusjonenes ansvar for betalingstransaksjoner som ikke gjennomføres korrekt. Hvis overføringen blir forsinket, vil den regnes som mangelfullt gjennomført i direktivets terminologi. Hvis beløpet overhodet ikke kommer frem til mottakeren, vil transaksjonen være "manglende utført" etter språkbruken benyttet i direktivet. Formålet med bestemmelsen er å sørge for at brukerne av betalingstjenester kan stole på at betalingstransaksjoner gjennomføres innen den avtalte tid etter at institusjonen har tatt imot en betalingsordre fra betaleren. Ettersom det er betalingsformidlerne som kan vurdere risikoen ved en betalingstransaksjon, og som gir kunden tilgang til betalingssystemet, er det rimelig at institusjonen pålegges ansvaret for at transaksjonene gjennomføres korrekt i systemet.

Reglene i direktivet kan fravikes ved avtale utenfor forbrukerforhold. Dette innebærer at institusjonene med næringsdrivende kunder vil kunne avtale en annen regulering av ansvaret for forsinkede og utblitte betalingsoverføringer enn den som følger av direktivets regler. Overfor forbrukere vil institusjonen ikke kunne begrense sitt ansvar sammenlignet med direktivet, men vil kunne tilby kundene bedre vilkår ved å ta på seg et mer vidtgående ansvar.

Arbeidsgruppen står samlet i vurderingen av hvordan reglene i direktivet artiklene 75 til 78 skal gjennomføres i norsk rett. Det er når det gjelder kundens forhold, at arbeidsgruppen har delt seg.

Arbeidsgruppen går inn for å gjennomføre reglene i direktivet artiklene 75 til 78 ved endringer i finansavtaleloven kapittel 2 avsnitt VII. Gruppen vurderer det slik at reglene i finansavtaleloven om institusjonens egne feil ikke berøres av direktivet og derfor kan videreføres.

Departementet går inn for å følge opp arbeidsgruppens enstemmige forslag til gjennomføring av reglene om institusjonens ansvar i betalingstjenestedirektivet artiklene 75 til 78.

Departementet forstår direktivet slik at ansvaret for alle typer feilopplysninger fra kunden i utgangspunktet skal ligge på kunden selv. Dette er også løs-

ningen i gjeldende norsk rett for betalingsoppdrag til og fra utlandet.

At institusjonen kan ha et mer generelt erstatningsrettslig ansvar for sikkerheten i systemene for betalingstjenester slik at brukerfeil fanges opp og at krav til brukertesting mv. tilfredsstilles, er departementet ikke uenig i. Departementet mener at det utenfor direktivet kan være rom for å lovfeste en regel om at institusjonen på mer generelt erstatningsrettslig grunnlag kan bli ansvarlig for tap dersom systemene for betalingstjenester ikke oppfyller de sikkerhetskrav som med rimelighet kan ventes. Slike krav til sikkerheten i systemene er ikke regulert i direktivet. Departementet peker for så vidt på at det nok vil være mindre behov for en slik regel i lys av de tiltakene som i de senere år har vært iverksatt for å øke sikkerheten ved bruk av nettbank. Likevel finner departementet at en slik regel er viktig for å øke brukernes tillit til systemer for betalingstjenester. Departementet går etter dette inn for å lovfeste en erstatningsregel om ansvar for at nettbaserte betalingstjenester ikke gir den sikkerhet mot feilbruk som med rimelighet kan ventes. Dette kan dreie seg om etablering av tydelige kontrollbilder (herunder fargebruk mv.), kontrollspørsmål etc. I likhet med Banklovkommisjonen mener departementet at det er for nettbaserte betalingstjenester at det er behov for en særlig ansvarsregulering. Det er etter departementets syn ikke tvil om at institusjonen må kunne bli ansvarlig for det som må anses som mangler i sitt eget system. En slik lovfesting vil styrke forbrukernes rettigheter på dette området.

1.16 Utenrettslig tvisteløsning. Tilsyn og sanksjoner

Betalingstjenestedirektivet inneholder bestemmelser om klage, sanksjoner, tilsyn og tvisteløsning.

Departementet slutter seg til arbeidsgruppens vurderinger og konklusjon, og foreslår ingen lovendringer når det gjelder direktivets bestemmelser om tilsyn og sanksjoner.

1.17 Ikrafttredelse og overgangsregler

Departementet følger opp arbeidsgruppens forslag om at lovforslaget skal tre i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Det tas sikte på å sette endringene i kraft innen gjennomføringsfristen for direktivet 1. november 2009.

Når det gjelder overgangsregler mer generelt, slutter departementet seg til arbeidsgruppens vurdering om at en del av reglene som gjennomfører betalingstjenestedirektivet, etter sin art bare får anvendelse for nye avtaler.

1.18 Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget gjelder gjennomføring av de privatrettslige bestemmelsene i betalingstjenestedirektivet. De fleste av bestemmelsene i lovforslaget innebærer ikke vesentlige endringer sammenlignet med gjeldende rett. Forslaget vil innebære en forenkling av regelverket.

For institusjonene vil lovforslaget kreve en viss omlegging av institusjonens rutiner og omskriving av standardavtaler. Dette vil i en overgangsfase kreve en viss innsats fra institusjonenes side, men det er lite sannsynlig at en kostnadsøkning knyttet til dette vil bli særlig vesentlig. Opplysningsplikten før avtaleinngåelse vil bli noe utvidet sammenlignet med i dag, og tjenesteyterne må på bakgrunn av dette gå gjennom sine rutiner og informasjonsmateriell. Samtidig innebærer lovforslaget som nevnt en samordning med opplysningskrav etter angreterretten i fjernsalgstilfellene.

Lovforslaget pålegger institusjonene å sende kundene meldinger i ulike forbindelser under avtaleforholdet, blant annet ved endringer av avtaler og oppsigelse, samt varsler med informasjon om gjennomførte betalingstransaksjoner. Slike meldinger må imidlertid sendes også i dag, slik at det bare vil bli en eventuell kostnad i en overgangsfase ved tilpasning til nye krav til hva meldingene skal inneholde og hvilke frister som skal settes. I samsvar med direktivet utvides den generelle varslingsfristen ved endringer i avtaler fra to uker til to måneder. Dette vil få økonomiske konsekvenser for institusjonene, slik finansnæringen har påpekt i høringen.

For kundene som benytter seg av betalingstjenester, vil lovforslaget heller ikke innebære vesentlige endringer. Når det gjelder andres misbruk av nettbank og andre elektroniske betalingsinstrumenter, forbedres kundenes stilling ved at det innføres en begrensning for kundens ansvar ved grov uaktsomhet på 12 000 kroner. Dette vil imidlertid kunne medføre økte kostnader for institusjonene. Finansnæringen har i høringen pekt på at dette kan medføre at effektiviteten og brukervennligheten i nettbank blir redusert. For misbruk av betalingskort innebærer forslaget en økning av egenandelen på 800 kroner til 1 200 kroner, og av ansvarsbeløpet for grov uaktsomhet fra 8 000 kroner til 12 000 kroner. For andre elektroniske betalingsinstrumenter enn kort er en egenandel på 1 200 kroner noe nytt.

Reguleringen av kundens egne feil ved betalingsstransaksjoner medfører at kunden selv i utgangspunktet må bære tapet hvis det er oppgitt feil i en betalingsordre.

Reglene om institusjonens ansvar for betalingsstransaksjoner som ikke gjennomføres korrekt, videreføres ellers i det vesentlige som i dag, men med visse tekniske endringer. Det foreslås å lovfeste en er-

statningsregel for sikkerheten i systemene for nettbaserte betalingstjenester, men det antas at dette ikke vil medføre nevneverdige økonomiske og administrative konsekvenser sammenlignet med gjeldende rett.

Med forslaget om å utnytte muligheten i direktivet til å fastsette kortere overføringstid for nasjonale betalingstransaksjoner vil det gjeldende nullfloatsystemet for innenlandske betalingstransaksjoner i norske kroner bli videreført. Det blir dermed ikke behov for kostnadsberegninger i forhold til en eventuell endring av dette systemet.

Lovforslaget inneholder ikke forslag om nye administrative organer eller offentlige tilsynsordninger. Innføringen av nytt regelverk antas ikke å ville gi noe vesentlig økt behov for tilsyn fra Kredittilsynet eller Forbrukerombudet. Lovforslaget antas heller ikke å ville lede til en vesentlig økt saksmengde for Bankklagenemnda.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, leiaren Anne Marit Bjørnflaten, Thomas Breen, Ingrid Heggø og Hilde Magnusson Lydvo, frå Framstegspartiet, Jan Arild Ellingsen, Solveig Horne og Thore A. Nistad, frå Høgre, Elisabeth Aspaker og André Oktay Dahl, og frå Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, viser til Ot.prp. nr. 94 (2008–2009) der Regjeringa foreslår endringar i finansavtalelova, angrerettlova og kredittkjøpslova for å gjennomføra betalingstenestedirektivet i norsk rett. Også spørsmålet om andre sin misbruk av konto og betalingsinstrument og regulering av tilfeller der kunder sjølv gjer feil ved betalingsoverføring vert handsama her.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre og Sosialistisk Venstreparti, er innforstått med at direktivet i utgangspunktet er eit fullharmoniseringsdirektiv.

Fleirtalet er samd i endringane som er framlagte og vil peike på at dette i det vesentlege styrkar rettane til forbrukarane.

Fleirtalet vil særleg peike på at det er både viktig og riktig å behalda nullfloatsystemet for innanlandske betalningar i norske kroner, og er særns nøgd med at Regjeringa utnyttar det handlingsrommet som direktivet her gjev.

Når det gjeld misbruk av konto og betalingsinstrument, er fleirtalet også innforstått med at det er nytt at det vert innført eigenandel på kr 1 200 også for andre elektroniske betalingsinstrument enn kort. Vidare er fleirtalet innforstått med at eigenande-

len ved misbruk av betalingskort vert heva frå dagens nivå på kr 800 til kr 1 200, ved grov aktlause aukast ansvarsbeløpet frå kr 8 000 til kr 12 000. Dette er ei svekking av forbrukaren sine rettar, men fleirtalet ser dette i samanheng med at det vert ei klar styrking av kundar si stilling ved at det vert fastsett ei avgrensing også ved misbruk i nettbank samt andre elektroniske betalingsinstrumenter også når kunden er grovt uaktsom, avgrensa til kr 12 000.

Fleirtalet peiker på at opplysningsplikta før avtaleinngåing vert utvida og det vert ei samordning med opplysningskrav etter angrerettslova ved fjernsalstilfella.

Fleirtalet er innforstått med at den utvida varslingsplikta ved endring av avtalar som aukar frå to veker til to månader, vil få økonomiske konsekvensar for institusjonane.

Fleirtalet vil peike på at det er viktig å få på plass reguleringar for dei tilfella der kunden sjølv gjer feil ved overføring, og er samd i forslaget som er framsett.

Fleirtalet er tilfreds med at forbrukaranes rettar vert styrka og at institusjonane blir erstatningsansvarleg for manglar i eige system som fører til at betaling ikkje kjem fram.

Fleirtalet peikar på at denne viktige saka kom seint til Stortinget for å få ei fullgod og grundig handsaming. Fleirtalet er likevel innforstått med at finansnæringa og kundane kan bli skadelidande dersom Noreg ikkje gjennomførar reglane i direktivet innan den fastsette fristen, og er også kjent med at dei fleste andre land som skal innføre reglane ikkje er komne lengre enn Noreg.

Fleirtalet viser til innspela frå Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) vedrørende feiltolkning av innhaldet i betalingstenestedirektivet ved at direktivet sitt krav til Framework Contract og definisjon av kontoavtale vert sidestilt er diskutert og vurdert både av arbeidsgruppa, der FNH hadde eit medlem, og av Justisdepartementet. Fleirtalet er samd i den konklusjonen som Regjeringa er komen til.

Komiteen vil likevel peike på at dersom det vil vise seg i ettertid at direktivet skal tolkast annleis, så må ein komme attende til Stortinget med dette på dugeleg måte. Ei auka varslingsstid ved nedsetjing av innskot frå to veker til to månader er i utgangspunktet positivt for kundane. Men bankane kan tilpassa seg f.eks. ved å bake inn denne risikoen i tilbydd rente, som då vert lågare for kundane, eller ved forskjellige referanserenter.

Komiteen meiner at transparens i finansnæringa er viktig. Derfor er nettstadar som finansportalen.no og liknande tiltak positivt og bidreg til eit fritt og opent marknad ved at kundane har nok og lett tilgjengeleg informasjon før dei vel tilbydar av banktjenester. Komiteen er redd at privatkundar sin mog-

legheit til å skaffe seg informasjon vil verta vanskelegare dersom bankar og finansinstitusjonar i større grad nyttar seg av referanserenter i rentesettinga si. Viss ulike marknadsaktørar nyttar ulike variablar i referanserenter vil kundane sitt samanlikningsgrunnlag bli vesentlig forverra. Komiteen er likevel klar over at bruk av referanserente skjer alt i dag for eksempel Nibor – X pst. Komiteen trur likevel som Regjeringa at den norske finansnæringa er oppteken av at kundane faktisk skal ha samanliknbare innskotsrenter, og at dette ikkje vil bli eit problem.

Komiteen vil peike på at dagens oppgjersmetode mellom institusjonane har fungert godt. Det nye ligg i at det er mellom betalar og mottakar, og dette kan by på enkelte tekniske problem. Komiteen har forståing for at bankane kan trenge litt overgangstid når det gjeld avgjera med overføringstid for papirbaserte transaksjonar. Komiteen foreslår derfor følgjande overgangsavgjerd som ein setning som vert tilførd i lovvedtaket del IV pkt. 2 om overføringstid:

"IV

2. Frem til 1. januar 2012 kan betalaren og dennes institusjon ved unntak fra § 26 c første ledd første punktum avtale en overføringstid på høyst tre virkedager. Dette kan forlenges med en virkedag for papirbaserte betalingstransaksjoner. Bestemmelsene her gjelder ikke for innenlandske betalingsstransaksjoner i norske kroner. *Frem til 1. januar 2012 gjelder § 26 c første ledd tredje punktum ikke for papirbaserte betalingstransaksjoner.*"

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er svært kritiske til Regjeringen og regjeringspartienes saksbehandling knyttet til innføringen av dette EU-direktivet. Disse medlemmer viser til den korte tiden som er satt av til komitébehandlingen kombinert med at saken er omfangsrik og detaljert. Disse medlemmer er overrasket over at Regjeringen ikke tar slike viktige saker på alvor. Etter disse medlemmers oppfatning blir Stortingets rolle redusert til å være et verktøy for Regjeringen og ikke en reell lovgiver når saker blir behandlet på denne måten.

I denne forbindelse vil disse medlemmer vise til innspill fra Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) og Sparebankforeningen. Begge har påpekt svakheter med det fremlagte forarbeid fra Regjeringen og stiller spørsmål ved om Regjeringen har forstått innholdet i direktivet som skal innføres i norsk rett. Sparebankforeningen og FNH viser til at Regjeringens forslag går lengre for å oppfylle direktivet på enkelte punkter enn det andre europeiske land gjør. Videre viser de til at enkelte lovendringer faktisk vil bryte med direktivet.

Etter disse medlemmers oppfatning taler dette for at saken bør utsettes. Disse medlemmer ber uansett Regjeringen følge utviklingen etter implementeringen av reglene nøye og komme tilbake til Stortinget med nye forslag dersom utviklingen ikke blir som forutsatt.

På denne bakgrunn støtter disse medlemmer Regjeringens fremlagte lovforslag under tvil.

3. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i finansavtaleloven mv.
(gjennomføring av de privatrettslige bestemmelsene i direktiv 2007/64/EF)

I

I lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag (finansavtaleloven) gjøres følgende endringer:

§ 1 annet ledd skal lyde:

- (2) Med lignende institusjoner menes i denne loven
- a) statsbank
 - b) finansmeglerforetak
 - c) finansagent eller finansrådgiver
 - d) samvirkeforetak
 - e) pensjonsinnretning som omfattes av forsikringsloven
 - f) institusjon som loven gjelder for etter forskrift med hjemmel i femte ledd bokstav a
 - g) betalingsforetak
 - h) e-pengeforetak
 - i) postgirokontor
 - j) den europeiske sentralbank og nasjonal sentralbank, når disse ikke handler i egenskap av offentlig myndighet
 - k) stat, lokal eller regional myndighet, når disse ikke handler i egenskap av offentlig myndighet.

§ 2 annet ledd annet punktum skal lyde:

Bestemmelsene i § 14, § 16 første til tredje ledd og fjerde ledd første punktum, § 19 første ledd første punktum, § 20 tredje ledd, § 24 annet til fjerde ledd, § 24 a, § 26 a, § 26 b, § 27, § 29 annet ledd annet til femte punktum, § 34, § 37 første ledd første og annet punktum med unntak av reklamasjonsfristen på 13 måneder, § 39 b første ledd annet punktum, § 39 c, § 43, § 48 og § 61 samt kapitlene 5 og 6 kan likevel ikke fravikes til skade for kunden.

Overskriften til kapittel 2 skal lyde:

Kapittel 2. Innskudd og betalingstjenester

§ 9 første og annet ledd skal lyde:

(1) Dette kapitlet gjelder for rammeavtaler om innskudd og betalingstjenester, jf. § 11, med finansinstitusjoner eller lignende institusjoner som nevnt i § 1 annet ledd. Dersom det er knyttet en kredittordning til en rammeavtale, gjelder også reglene i kapittel 3.

(2) Bestemmelsene i avsnitt VI gjelder forholdet mellom betaleren og mottakeren ved betalingsoverføringer mv.

§ 9 tredje ledd første punktum oppheves. Nåværende annet og tredje punktum blir nytt første og annet punktum.

§ 9 fjerde til sjette ledd skal lyde:

(4) Bestemmelsene i § 29 annet ledd annet til femte punktum, § 39 c og § 42 annet ledd gjelder bare for betalingstransaksjoner der både betalerens og betalingsmottakerens institusjon er etablert innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet, og dersom tjenesten ytes i euro eller i valutaen i en stat innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet som ikke er euro. Bestemmelsene i § 27 gjelder bare for betalingstransaksjoner i euro eller i valutaen i en stat innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet som ikke er euro. Bestemmelsene i § 29 annet ledd første punktum, § 38 og § 39 gjelder ikke for betalingstransaksjoner til og fra utlandet.

(5) Kongen kan i forskrift fastsette særlige regler om betalingstransaksjoner til og fra land utenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet og for innenlandske valutatransaksjoner i andre valutaer enn euro eller valutaen i en stat innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet som ikke er euro.

(6) Bestemmelsene i § 23 gjelder betalingstjenester som består i enkeltstående betalingstransaksjoner som ikke er omfattet av en rammeavtale. § 11, § 12, § 13, § 14, § 14 a, § 24 annet til fjerde ledd, § 24 a, § 26 a, § 26 c, § 28, § 29 annet ledd, § 33 a og avsnitt V, VI og VII gjelder tilsvarende for slike betalingsstransaksjoner.

§ 11 skal lyde:

§ 11 Betalingstjenester

(1) Med betalingstjenester menes i kapitlet her

- a) tjenester som gjør det mulig å sette inn på og ta kontanter ut av en konto og alle transaksjoner som er nødvendige for forvaltning av kontoen
- b) gjennomføring av betalingstransaksjoner, herunder overføring av midler som står på en konto

eller er dekket av en kredittlinje, ved direkte debiteringer, herunder direkte engangsdebiteringer, betalingstransaksjoner ved betalingskort eller annet betalingsinstrument eller kredittoverføringer, herunder faste betalingsordre

- c) utstedelse av betalingsinstrument og innløsning av transaksjoner hvor slike instrumenter er benyttet
 - d) pengeoverføringer, jf. § 12 bokstav k
 - e) gjennomføring av betalingstransaksjoner hvor betalerens samtykke til transaksjonen er meddelt ved hjelp av telekommunikasjons-, digital- eller IT-utstyr, og betalingen skjer til operatøren av nettverket eller kommunikasjons- eller IT-systemet som bare opptrer som et mellomledd mellom kunden og leverandøren av varer eller tjenester.
- (2) Kapitlet gjelder likevel ikke for
- a) kontante betalinger direkte fra betaleren til betalingsmottakeren uten mellomledd, jf. likevel §§ 38 og 39
 - b) betalingstransaksjoner fra betaleren til betalingsmottakeren gjennom en handelsagent som har fullmakt til å forhandle eller inngå avtale om salg eller kjøp av varer eller tjenester på vegne av betaleren eller betalingsmottakeren
 - c) yrkesmessig fysisk pengetransport
 - d) betalingstransaksjoner som består i innsamling og utlevering av kontanter i forbindelse med ideell virksomhet eller veldedighet utenfor næringsvirksomhet
 - e) kontantuttak ved varekjøp
 - f) veksling av kontanter uten at midlene står på en konto
 - g) betalingstransaksjoner basert på papirbaserte reisesjekker, sjekker, vekslere, verdikuponger eller postanvisninger
 - h) betalingstransaksjoner som gjennomføres i et system for oppgjør av betalinger eller verdipapirer mellom oppgjørsagenter, sentrale motparter, oppgjørssentraler og/eller sentralbanker samt andre deltakere i systemet og ytere av betalingstjenester
 - i) betalingstransaksjoner knyttet til forvaltning av verdipapirer, herunder utbytte, inntekter og andre utdelinger, eller innløsning eller salg, som foretas av deltakere i system for oppgjør som nevnt i bokstav h eller av investeringsforetak, kredittinstitusjoner, foretak for kollektiv investering i verdipapirer, eller kapitalforvaltningsforetak som utfører investeringstjenester, og alle andre foretak som har tillatelse til å ha finansielle instrumenter i depot
 - j) tjenester levert av ytere av tekniske tjenester som støtter tilbudet av betalingstjenester uten på noe tidspunkt å komme i besittelse av midlene som overføres

- k) *betalingstransaksjoner mellom et morforetak og dets datterforetak eller mellom datterforetak av samme morforetak, uten at noen annen yter av betalingstjenester enn et foretak i samme konsern medvirker som mellomledd*
- l) *tjenester som gjelder uttak av kontanter i kontantautomater på vegne av én eller flere kortutstedere, der den som yter uttakstjenesten, ikke deltar i rammeavtalen med kunden som tar ut penger fra en konto, og ikke yter andre betalings-tjenester*
- m) *betalingstransaksjoner som gjennomføres ved hjelp av telekommunikasjons-, digital- eller IT-utstyr, hvor de ervervede varer eller tjenester leveres til og skal anvendes ved hjelp av telekommunikasjons-, digital- eller IT-utstyr, forutsatt at telekommunikasjons-, digital- eller IT-operatøren ikke utelukkende opptrer som mellomledd mellom kunden og leverandøren av varer og tjenester*
- n) *tjenester basert på betalingsinstrument som bare kan benyttes til å kjøpe varer eller tjenester hos en leverandør i dennes forretningslokaler eller innenfor et begrenset nettverk av leverandører eller for et begrenset utvalg av varer eller tjenester. §§ 34 til 37 skal likevel gjelde for slike betalingsinstrumenter.*
- § 12 skal lyde:
- § 12 Definisjoner
- I dette kapitlet betyr
- a) *betalingstransaksjon: handling som iverksettes av en betaler eller betalingsmottaker for å innbetale, overføre eller ta ut midler, uten hensyn til eventuelle underliggende forpliktelser mellom betaleren og betalingsmottakeren*
- b) *betalingsordre: anmodning fra en betaler eller betalingsmottaker til en institusjon om å foreta en betalingstransaksjon*
- c) *betalingsinstrument: personlig instrument eller sett av prosedyrer som er avtalt mellom kunden og institusjonen, og som kunden benytter for å iverksette en betalingsordre*
- d) *betalingsmidler: pengesedler og mynter samt innskudd og kreditt på konto og elektroniske penger som definert i lov 13. desember 2002 nr. 74 om e-pengeforetak § 1-1 annet ledd*
- e) *betaler: fysisk eller juridisk person som er innehaver av en konto og tillater en betalingsordre fra denne kontoen, eller, dersom vedkommende ikke har noen konto, som gir en betalingsordre*
- f) *betalingsmottaker: fysisk eller juridisk person som er den tiltenkte mottakeren av midlene som inngår i en betalingstransaksjon*
- g) *rammeavtale: avtale om betalingstjenester som regulerer den fremtidige gjennomføringen av enkeltstående og gjentatte betalingstransaksjoner, og som kan inneholde forpliktelser og vilkår for oppretting av en konto*
- h) *konto: en betalingskonto i navnet på én eller flere kunder som benyttes for å gjennomføre betalingstransaksjoner*
- i) *unik identifikasjonskode: kombinasjon av bokstaver, tall eller symboler oppgitt av institusjonen til kunden, og som kunden skal benytte for utvetydig å identifisere en annen kunde og/eller dennes konto i forbindelse med en betalingstransaksjon*
- j) *direkte debitering: betalingstjeneste for belastning av betalerens konto der betalingstransaksjonen iverksettes av betalingsmottakeren på grunnlag av betalerens samtykke meddelt til betalerens egen institusjon, betalingsmottakerens institusjon eller betalingsmottakeren*
- k) *pengeoverføring: betalingstjeneste hvor det mottas midler fra en betaler uten at det opprettes en konto i betalingsmottakerens eller betalerens navn, utelukkende med sikte på å overføre et tilsvarende beløp til en betalingsmottaker eller til en institusjon på vegne av en betalingsmottaker og/eller der midlene tas imot på mottakerens vegne og stilles til mottakerens rådighet*
- l) *referansevekslingskurs: vekslingskurs som benyttes til å beregne en valutaveksling, og som stilles til rådighet av institusjonen eller stammer fra en offentlig tilgjengelig kilde*
- m) *referanserentesats: rentesats som benyttes ved beregningen av renten som skal benyttes, og som stammer fra en offentlig tilgjengelig kilde som begge partene i en avtale om betalingstjenester kan kontrollere*
- n) *varig medium: enhver innretning som gjør det mulig for kunden å lagre informasjon som er rettet personlig til kunden på en måte som tillater fremtidig søking i et tidsrom tilpasset formålet med informasjonen, og som gir mulighet til uendret gjengivelse av den lagrede informasjonen*
- o) *virkedag: dag hvor den relevante institusjonen til betaleren eller betalingsmottakeren som er involvert i gjennomføringen av en betalingstransaksjon, holder åpent som påkrevd for slik gjennomføring*
- p) *valuteringsdag: referansetidspunkt som benyttes av en institusjon for å beregne rente på midlene som belastes eller godskrives en konto*
- q) *autentisering: en prosedyre som gjør det mulig for institusjonen å verifisere bruken av et bestemt betalingsinstrument, herunder dets personlige sikkerhetsanordninger*
- r) *småpengeinstrument: betalingsinstrument som i henhold til rammeavtalen utelukkende gjelder individuelle betalingstransaksjoner på høyst 30 eu-*

ro, eller som har en beløpsgrense på 150 euro, eller som ikke på noe tidspunkt lagrer mer enn 150 euro. Kongen kan gi forskrift om at beløpsgrensene reduseres eller doubles når det gjelder nasjonale betalingstransaksjoner, og om at de økes til 500 euro for forhåndsbetalte instrumenter.

§ 13 skal lyde:

§ 13 Alminnelige vilkår

(1) De alminnelige vilkår for innskudd og betalingstjenester som en institusjon benytter, skal holdes tilgjengelig for kundene på ekspedisjonsstedene.

(2) Alminnelige vilkår for betalingstransaksjoner skal opplyse om høyeste antall virkedager for å gjennomføre betalingstransaksjoner, jf. § 26 c.

§ 14 første ledd skal lyde:

(1) Institusjonen kan ikke uten saklig grunn avslå å ta imot innskudd eller utføre betalingstjenester på vanlige vilkår.

I avsnitt I skal ny § 14 a lyde:

§ 14 a Forbud mot gebyr for oppfyllelse av opplysningsplikt mv.

(1) Institusjonen kan ikke kreve gebyr av kunden for opplysninger som skal gis etter §§ 15, 18, 21, 23 eller 30. Institusjonen og kunden kan imidlertid avtale gebyrer for at det på kundens forespørsel gis ytterligere eller hyppigere informasjon enn de nevnte bestemmelsene krever, eller for at informasjonen stilles til rådighet ved hjelp av andre kommunikasjonsmetoder enn de som følger av rammeavtalen. Dersom gebyr kan kreves i samsvar med annet punktum, skal gebyret være passende og stå i forhold til institusjonens faktiske kostnader.

(2) Institusjonen kan ikke kreve gebyr av kunden for oppfyllelse av sine plikter til å gi informasjon eller utføre korrigerende eller forebyggende tiltak etter §§ 14, 24 a, 28, 33 a, 34, 35, 37, 40 eller 43 med mindre noe annet er uttrykkelig bestemt i de nevnte bestemmelsene. Slike gebyrer skal være avtalt mellom kunden og institusjonen, være passende og stå i forhold til institusjonens faktiske kostnader.

§ 15 skal lyde:

§ 15 Opplysningsplikt mv.

(1) Institusjonen skal veilede kunden i valget mellom de ulike typer av kontoer og betalingstjenester som den tilbyr. På forespørsel fra en betaler skal institusjonen opplyse om det høyeste antall virkedager for å gjennomføre en bestemt betalingstransaksjon og om gebyrer som må betales. Dersom det er

relevant, skal enkeltelementer i gebyrene spesifiseres.

(2) I rimelig tid før kunden blir bundet av en rammeavtale skal institusjonen gi kunden følgende opplysninger:

a) om institusjonen:

1. institusjonens navn og adresse, samt adressen til en filial eller agent etablert her i landet dersom dette er relevant, og enhver annen adresse, herunder e-postadresse, som er relevant for å kommunisere med institusjonen
2. relevant tilsynsmyndighet, det offentlige register hvor institusjonens tillatelse er registrert, og registreringsnummeret eller tilsvarende identifikasjonsopplysninger

b) om tjenesten:

1. tjenestens viktigste egenskaper
2. de opplysningene eller den unike identifikasjonskode som kunden må oppgi for at en betalingsordre skal kunne gjennomføres korrekt
3. form og prosedyre for å gi og tilbakekalle samtykke til å gjennomføre en betalingsstransaksjon, jf. § 24 tredje ledd
4. tidspunktet for når en betalingsordre anses mottatt, og eventuelle avskjæringstidspunkter fastsatt av institusjonen, jf. § 26 a
5. det høyeste antall virkedager for å gjennomføre en betalingstransaksjon, jf. § 26 c
6. om det er mulig å avtale belastningsgrenser for bruk av betalingsinstrument, jf. § 24 a første ledd

c) om gebyrer, renter og vekslingskurser:

1. alle gebyrer som kunden skal betale til institusjonen, eventuelt med en spesifisering av enkeltelementene
2. når det er relevant, rentesatsene og vekslingskursene som skal benyttes, eller, dersom det benyttes en referanserentesats eller referansevekslingskurs, beregningsmetoden for den faktiske renten og den relevante dato og indeks eller grunnlag for fastsetting av slik referanserentesats eller referansevekslingskurs
3. dersom dette er avtalt, om den umiddelbare anvendelse av endringer i referanserentesatsen eller referansevekslingskursen og om hvordan det opplyses om disse endringene, jf. § 18 fjerde ledd

d) om kommunikasjon:

1. når det er relevant, om kommunikasjonsmetode partene har avtalt å benytte for opplysninger og meldinger, herunder om de tekniske kravene til kundens utstyr
2. måten opplysninger etter kapitlet her skal meddeles på og hvor ofte dette skal skje

3. *hvilket eller hvilke språk rammeavtalen vil bli inngått på og som det vil kommuniseres på under avtaleforholdet*
 4. *kundens rett til å motta avtalevilkårene og andre opplysninger etter § 16 fjerde ledd*
- e) *om beskyttelsesmekanismer og korrigerende tiltak:*
1. *når det er relevant, om de forholdsregler kunden må iaktta for å beskytte et betalingsinstrument og om hvordan underretning til institusjonen etter § 34 første ledd annet punktum skal foretas*
 2. *vilkårene for en eventuell avtalt rett for institusjonen til å sperre et betalingsinstrument, jf. § 24 a annet ledd*
 3. *institusjonens og kundens ansvar for uautoriserte betalingstransaksjoner etter § 35, herunder om de relevante beløp*
 4. *institusjonens ansvar for gjennomføring av betalingstransaksjoner etter § 40, jf. § 41*
 5. *hvordan og innen hvilken frist kunden skal underrette institusjonen om en urettmessig betalingstransaksjon eller en betalingstransaksjon som ikke er korrekt gjennomført, jf. § 37 første ledd, jf. § 40 fjerde ledd*
 6. *vilkårene for tilbakebetaling etter § 33 a*
- f) *om endringer i og opphør av avtalen:*
1. *dersom det er avtalt, om at avtalevilkårene kan endres med mindre kunden innen den foreslåtte ikrafttredelsesdatoen gir institusjonen melding om at endringene ikke aksepteres*
 2. *avtalens varighet*
 3. *kundens rett til å si opp avtalen, jf. § 20 første ledd, og eventuelle avtaler om oppsigelse, samt eventuelt om begrensninger i kundens oppsigelsesrett etter § 20 annet ledd*
- g) *om tvisteløsning:*
1. *eventuelle bestemmelser om lovvalg og verneting i avtalen*
 2. *utenrettslige tvisteløsningsordninger, jf. § 4, og muligheten for å klage til tilsynsmyndigheten*
- h) *om hvilke regler som gjelder for innskuddsgaranti.*
- (3) *Opplysningene nevnt i annet ledd skal gis på en klar og forståelig måte på papir eller annet varig medium på norsk eller et annet språk partene avtaler. Opplysningsplikten kan oppfylles ved å gi kunden en kopi av utkast til rammeavtale inneholdende opplysningene nevnt i annet ledd.*
- (4) *For småpengeinstrumenter må institusjonen bare opplyse kunden om de viktigste egenskapene ved tjenesten, herunder om hvordan betalingsinstrumentet benyttes og om ansvar, priser og annen vesentlig informasjon som er nødvendig for at kunden*

skal kunne ta en informert beslutning. Institusjonen skal også gi kunden en angivelse av hvor opplysningene nevnt i annet ledd er stilt til rådighet på en lett tilgjengelig måte.

(5) *Skriftlig informasjon med opplysninger som nevnt i annet ledd skal være tilgjengelig for alle kunder. Brosjyrer og lignende markedsføringsmaterieell om innskudd og betalingstjenester skal alltid inneholde opplysninger som nevnt i annet ledd bokstav c og opplysninger om eventuelle begrensninger i oppsigelsesrett som nevnt i annet ledd bokstav f nr. 3. I annet markedsføringsmaterieell der det gis opplysninger om nominell rente knyttet til en konto, skal det opplyses om kostnader ved å etablere, ha eller avvikle kontoen, og det skal gis representative eksempler på effektiv rente.*

§ 16 skal lyde:

§ 16 *Rammeavtalen*

(1) *Rammeavtalen skal være skriftlig. Den skal inneholde navn og adresse samt fødselsnummer eller organisasjonsnummer på kunden og enhver som skal disponere en eventuell konto. Dersom slikt nummer ikke eksisterer, skal fødselsdato eller annen entydig identifikasjon benyttes.*

(2) *Rammeavtalen skal inneholde opplysninger som nevnt i § 15 annet ledd. Opplysninger som nevnt i § 15 annet ledd som institusjonen har gitt før avtalen ble inngått, skal i alle tilfeller regnes som en del av rammeavtalen.*

(3) *Et vilkår som ikke er tatt inn i rammeavtalen, er ikke bindende for kunden med mindre institusjonen godtgjør at vilkåret er vedtatt av kunden.*

(4) *Institusjonen skal gi kunden et eksemplar av avtalen eller på annen måte gjøre avtalen tilgjengelig for kunden. Kunden har til enhver tid under avtaleforholdet rett til å motta avtalevilkårene samt vilkårene og opplysningene nevnt i § 15 annet ledd på papir eller annet varig medium.*

§ 18 skal lyde:

§ 18 *Endring av rammeavtalen*

(1) *Er partene enige om å endre rammeavtalen, gjelder §§ 15 og 16 tilsvarende så langt de passer.*

(2) *Endring av vilkårene i rammeavtalen til kundens skade kan tidligst settes i verk to måneder etter at institusjonen har sendt varsel til kunden om endringen. Varselet skal gis på samme måte som nevnt i § 15 tredje ledd, med mindre det gjelder et småpengeinstrument, og det fremgår av rammeavtalen at endringer kan varsles på annen måte.*

(3) *Dersom det er avtalt at kunden skal anses for å ha akseptert en endring hvis kunden ikke varsler institusjonen om det motsatte før iverksettelsesdatoen, jf. § 15 annet ledd bokstav f nr. 1, skal institusjonen*

opplyse om dette og om at kunden har rett til å si opp avtalen straks og vederlagsfritt innen iverksettelsesdatoen.

(4) Endring i rentesats eller vekslingskurs kan anvendes straks og uten varsel dersom dette er avtalt i rammeavtalen og endringen bygger på referanserentesatsen eller referansevekslingskursen som er avtalt etter § 15 annet ledd bokstav c nr. 2 og 3. Kunden skal informeres om enhver endring i rentesatsen så snart som mulig i samsvar med § 15 tredje ledd, med mindre det er avtalt at opplysningene skal stilles til rådighet med en bestemt hyppighet eller på en bestemt måte. Endringer i rentesatser eller vekslingskurser som benyttes i betalingstransaksjoner, skal beregnes og gjennomføres på en nøytral måte uten forskjellsbehandling mellom kundene.

§ 19 skal lyde:

§ 19 Vederlag ved avvikling

(1) Institusjonen kan bare kreve vederlag (gebyr) for avvikling av rammeavtalen eller deler av den i den utstrekning dette følger av rammeavtalen. Vederlaget skal være passende og stå i forhold til institusjonens kostnader. Institusjonen kan uansett ikke kreve vederlag for oppsigelse av en rammeavtale inngått på ubestemt tid eller for en bestemt periode på mer enn tolv måneder hvis kunden sier opp avtalen etter utløpet av tolv måneder, bortsett fra i tilfeller av bindingstid som nevnt i § 20 annet ledd første punktum.

(2) Dersom det kreves løpende gebyr, kan institusjonen bare kreve gebyr for perioden frem til oppsigelsestidspunktet. Forhåndsbetalte gebyrer skal tilbakebetales forholdsmessig. Kunden skal få utbetalt pengene på kontoen med påløpte renter frem til oppsigelsestidspunktet, eller saldoen hvis rammeavtalen gjelder et forhåndsbetalt betalingsinstrument.

§ 20 skal lyde:

§ 20 Kundens oppsigelse og heving

(1) Kunden kan til enhver tid si opp rammeavtalen med mindre det er avtalt en oppsigelsesfrist, som ikke kan overstige én måned.

(2) Rammeavtalen kan likevel fastsette at en konto ikke kan sies opp i en bestemt tidsperiode der det ikke kan foretas betalingstransaksjoner til eller fra kontoen. En slik betingelse kan ikke gjøres gjeldende dersom institusjonen endrer avtalevilkår til kundens skade, jf. § 18 annet ledd, og kunden sier opp rammeavtalen innen fire uker etter at varsel etter § 18 annet ledd er sendt til kunden.

(3) Uten hensyn til hva som er avtalt i rammeavtalen, kan kunden heve avtalen dersom det fra institusjonens side foreligger vesentlig brudd på opplysningsplikten eller rammeavtalen. Krav om heving

må fremsettes innen rimelig tid etter at kunden ble eller burde ha blitt klar over hevingsgrunnen.

(4) Avsluttes en rammeavtale etter tredje ledd eller annet ledd annet punktum, har kunden rett til å få utbetalt pengene på kontoen med påløpte renter, eller saldoen hvis rammeavtalen gjelder et forhåndsbetalt betalingsinstrument, og uten fradrag for vederlag som nevnt i § 19 første ledd. Kunden har i disse tilfeller også rett til å få tilbakebetalt en forholdsmessig del av forhåndsbetalt periodeavgift.

§ 21 skal lyde:

§ 21 Institusjonens oppsigelse og heving

(1) Dersom det er avtalt i rammeavtalen, kan institusjonen si opp rammeavtale inngått på ubestemt tid med minst to måneders varsel på samme måte som nevnt i § 15 tredje ledd dersom det foreligger saklig grunn og det ikke er avtalt bindingstid i samsvar med § 20 annet ledd. Grunnen til oppsigelsen skal opplyses. § 20 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

(2) Institusjonen kan skriftlig heve avtalen ved vesentlig mislighold fra kundens side. Grunnen til hevingen skal opplyses.

Nåværende § 22 oppheves.

Nåværende § 23 blir ny § 22.

Ny § 23 skal lyde:

§ 23 Enkeltstående betalingstransaksjoner

(1) Før kunden blir bundet av en avtale om en enkeltstående betalingstransaksjon som ikke omfattes av en rammeavtale, skal institusjonen på en lett tilgjengelig måte gi kunden opplysninger som nevnt i § 15 annet ledd bokstav b nr. 2 og 5 og bokstav c nr. 1. I tillegg skal institusjonen, når det er relevant, opplyse om den faktiske vekslingskursen eller referansevekslingskursen som skal anvendes ved transaksjonen. Når det er relevant, skal institusjonen også på en lett tilgjengelig måte gi andre relevante opplysninger som nevnt i § 15 annet ledd. Opplysningene skal gis på en klar og forståelig måte, på norsk eller et annet språk avtalt mellom partene. Dersom kunden ber om det, skal institusjonen gi opplysningene på papir eller annet varig medium. Opplysningsplikten kan oppfylles ved å gi kunden en kopi av avtaleutkast eller utkast til betalingsordre inneholdende opplysningene nevnt i første til tredje punktum.

(2) Umiddelbart etter mottak av en betalingsordre skal betalerens institusjon gi eller stille til rådighet for betaleren opplysninger som nevnt i § 30 annet ledd.

(3) Umiddelbart etter at betalingstransaksjonen er gjennomført, skal betalingsmottakerens institusjon uten ugrunnet opphold gi betalingsmottakeren

opplysninger som nevnt i § 30 tredje ledd bokstav a, c og e. I tillegg skal institusjonen opplyse om beløpet for betalingstransaksjonen i den valuta midlene er stilt til rådighet for betalingsmottakeren, og om vekselkursen benyttet av betalingsmottakerens institusjon og det mottatte beløp før valutaomregningen.

(4) Dersom betalingsordren for en enkeltstående betalingstransaksjon gis ved bruk av et betalingsinstrument som omfattes av en rammeavtale med en annen institusjon, skal institusjonen som utfører transaksjonen, ikke gi opplysninger som allerede er gitt eller vil bli gitt kunden etter rammeavtalen med den andre institusjonen.

Overskriften til avsnitt III i kapittel 2 skal lyde:

III. Bruk av konto, betalingstransaksjoner mv.

§ 24 skal lyde:

§ 24 Disponering av konto. Samtykke til betalingstransaksjoner

(1) Kunden kan bruke konto og betalingsinstrument til innskudd, uttak og andre betalingstransaksjoner i samsvar med rammeavtalen.

(2) En betalingstransaksjon anses bare som autorisert dersom betaleren har gitt samtykke til transaksjonen. Samtykket kan gis før betalingstransaksjonen gjennomføres, eller, dersom det er avtalt mellom betaleren og dennes institusjon, etter gjennomføringen.

(3) Samtykke til å gjennomføre en betalingstransaksjon eller gjentatte betalingstransaksjoner gis i den form og på den måte som er avtalt mellom betaleren og dennes institusjon.

(4) Samtykket kan tilbakekalles, men ikke senere enn tidspunktene angitt i § 28. Et samtykke til å gjennomføre gjentatte betalingstransaksjoner kan tilbakekalles slik at fremtidige transaksjoner anses som uautoriserte, jf. også § 26 femte ledd.

Ny § 24 a skal lyde:

§ 24 a Belastningsgrenser for betalingsinstrument.
Sperring

(1) Det kan avtales belastningsgrenser for et betalingsinstrument som benyttes til å samtykke til en betalingstransaksjon.

(2) Institusjonen kan i rammeavtalen forbeholde seg rett til å sperre et betalingsinstrument av saklige grunner knyttet til betalingsinstrumentets sikkerhet eller mistanke om uautorisert eller svikaktig bruk. For betalingsinstrument det er knyttet kreditt til, kan institusjonen også forbeholde seg rett til å sperre instrumentet ved vesentlig forhøyet risiko for at betaleren ikke kan oppfylle sin betalingsforpliktelse.

(3) Institusjonen skal på avtalt måte varsle kunden om sperring etter annet ledd og om årsaken til sperringen. Varsel skal gis før betalingsinstrumentet sperres, eller, dersom dette er umulig, umiddelbart etter sperringen, med mindre varsel ville skade saklig begrunnede sikkerhetshensyn eller stride mot lov eller bestemmelser fastsatt i medhold av lov.

(4) Når årsaken til sperring er bortfalt, skal institusjonen oppheve sperringen av betalingsinstrumentet eller erstatte det med et nytt.

§ 26 første og annet ledd skal lyde:

(1) Denne bestemmelsen gjelder for avtale om gjentatte direkte debiteringer eller fast betalingsordre der belastning skal kunne foretas av institusjonen av eget tiltak.

(2) Kunden skal gi institusjonen skriftlig melding om avtale om gjentatt direkte debitering inngått med betalingsmottakeren eller betalingsmottakerens institusjon.

§ 26 femte ledd skal lyde:

(5) Kunden kan endre eller tilbakekalle fullmakten ved melding til institusjonen, jf. § 24 fjerde ledd annet punktum. Institusjonen skal gjennomføre endringen eller tilbakekallet senest første virkedag etter at meldingen er kommet fram.

§ 26 sjette ledd skal lyde:

(6) Bestemmelsene i annet til femte ledd kan fravikes ved avtale om innenlandske direkte debiteringer i euro og ved avtaler om direkte debitering til eller fra utlandet.

Ny § 26 a skal lyde:

§ 26 a Mottak av betalingsordre

(1) En betalingsordre, enten denne er gitt direkte av betaleren eller av eller via betalingsmottakeren, anses mottatt på det tidspunktet betalerens institusjon mottar betalingsordren. Institusjonen kan fastsette at betalingsordre som mottas på et tidspunkt nær slutten av en virkedag, skal anses mottatt først den påfølgende virkedagen.

(2) Dersom kunden som iverksetter en betalingsordre, og dennes institusjon har avtalt at betalingsordren først skal gjennomføres på en bestemt dag eller ved utløpet av en bestemt periode eller på den dagen da betaleren har stilt midler til rådighet for sin institusjon, skal betalingsordren ved anvendelsen av § 26 c anses mottatt den avtalte dagen hvis dette er en virkedag, og ellers den påfølgende virkedagen.

Ny § 26 b skal lyde:

§ 26 b Avvisning av betalingsordre

(1) Ved avvisning av betalingsordre skal kunden underrettes om avvisningen og, om mulig, om grunnen til den og om fremgangsmåten for å rette eventuelle faktiske feil som ledet til avvisning, med mindre noe annet er bestemt i lov eller i medhold av lov.

(2) Underretningen skal gis eller gjøres tilgjengelig snarest mulig på avtalt måte og innenfor fristene etter § 26 c. Institusjonen kan kreve gebyr for underretning hvis dette følger av rammeavtalen og avvisningen er objektivt begrunnet.

(3) For småpengeinstrumenter kan det avtales at institusjonen ikke må underrette kunden om avvisning av betalingsordre hvis avvisningen fremgår tydelig av sammenhengen.

(4) Institusjonen kan ikke nekte å gjennomføre en autorisert betalingsordre hvis alle vilkårene i betalereens rammeavtale er oppfylt, med mindre noe annet er fastsatt i lov eller i medhold av lov.

(5) En betalingsordre som er avvist, regnes ikke som mottatt etter bestemmelsene i § 26 c, jf. § 40.

Ny § 26 c skal lyde:

§ 26 c Overføringstid

(1) Betalerens institusjon skal sørge for at beløpet overføres til betalingsmottakerens institusjon senest innen utløpet av virkedagen etter at betalingsordren ble mottatt. Overføringstiden kan forlenges med én virkedag for papirbaserte betalingstransaksjoner. For innenlandske betalingstransaksjoner i norske kroner skal beløpet dessuten godskrives betalingsmottakerens institusjon samme dag som betalerens konto belastes.

(2) Når en betalingsordre er iverksatt av eller via betalingsmottakeren, skal betalingsmottakerens institusjon oversende betalingsordren til betalerens institusjon innen fristen avtalt med betalingsmottakeren, ved direkte debiteringer slik at oppgjør kan skje på avtalt forfallsdag.

(3) Dersom betalingsmottakeren ikke har konto hos institusjonen som mottar beløpet på dennes vegne, skal institusjonen stille de overførte midlene til rådighet innen fristen etter første ledd. Dersom betalingsmottakeren har konto, skal midlene stilles til rådighet i samsvar med § 27 annet ledd.

(4) For småpengeinstrumenter kan det avtales andre overføringstider enn dem som er fastsatt i første til tredje ledd.

(5) Reglene i første til tredje ledd kan ikke fravikes ved avtale for innenlandske betalingstransaksjoner i norske kroner, betalingstransaksjoner i euro der både betalerens og mottakerens institusjon er etablert innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet, eller for betalingstransaksjoner

innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet som bare omfatter en valutaomregning mellom euro og norske kroner der valutaomregningen foretas i Norge og en eventuell grensekryssende overføring skjer i euro. For andre betalingstransaksjoner kan det avtales lengre overføringstid, men likevel ikke mer enn fire virkedager fra mottak av betalingsordren for betalingstransaksjoner innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet. Ved betalingstransaksjoner til land utenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet skal overføringstiden være høyst åtte virkedager fra mottak av betalingsordren dersom det ikke er avtalt en annen tidsramme.

§ 27 skal lyde:

§ 27 Renteberegning ved godskriving og belastning av konto (valutering) mv.

(1) Ved innbetaling i kontanter på konto tilhørende en forbruker skal institusjonen stille beløpet til rådighet for kunden med valuteringsdag umiddelbart etter at institusjonen har mottatt midlene. Dersom kunden ikke er forbruker, skal beløpet stilles til rådighet med valuteringsdag senest virkedagen etter at beløpet er mottatt.

(2) Ved annen godskriving av konto skal valuteringsdagen for godskrivingen ikke være senere enn virkedagen når beløpet blir godskrevet institusjonens konto, og beløpet skal stilles til rådighet umiddelbart etter at det er godskrevet institusjonens konto.

(3) Valuteringsdagen for belastning av konto skal ikke være tidligere enn tidspunktet når beløpet belastes kontoen.

§ 28 skal lyde:

§ 28 Tilbakekall

(1) Kunden kan ikke tilbakekalle en betalingsordre etter at ordren er mottatt av betalerens institusjon, med mindre noe annet følger av annet til fjerde ledd.

(2) Når en betalingstransaksjon iverksettes av eller via betalingsmottakeren, kan betaleren ikke tilbakekalle betalingsordren etter at betaleren har gitt sin betalingsordre eller meddelt sitt samtykke til transaksjonen til betalingsmottakeren. Ved direkte debitering kan betaleren likevel tilbakekalle betalingsordren senest innen utgangen av virkedagen før den avtalte belastningsdagen.

(3) I tilfeller som nevnt i § 26 a annet ledd kan kunden tilbakekalle betalingsordren senest innen utgangen av virkedagen før den avtalte dagen.

(4) Etter utløpet av fristene etter første til tredje ledd kan en betalingsordre bare tilbakekalles hvis det er avtalt mellom kunden og dennes institusjon. I tilfeller som nevnt i annet ledd kreves i tillegg samtykke

fra betalingsmottakeren. Institusjonen kan kreve gebyr for tilbakekallet hvis det er avtalt i rammeavtalen.

(5) For småpengeinstrumenter kan det avtales at en betalingsordre ikke kan tilbakekalles etter at ordren er avgitt, eller etter at betaleren har gitt samtykke til gjennomføring av betalingstransaksjonen til betalingsmottakeren.

§ 29 annet ledd skal lyde:

(2) Institusjonen kan ikke utøve tilbakeholdsrett eller foreta motregning i betalingsmidler som institusjonen har til disposisjon for å utføre en betalingsordre. Institusjoner og andre involvert i betalingstransaksjoner skal overføre hele beløpet for transaksjonen uten å trekke fra gebyrer. Betalingsmottakeren kan likevel avtale med sin institusjon at institusjonen skal trekke fra sine gebyrer fra det overførte beløpet før det godskrives betalingsmottakeren. I så fall skal beløpet for transaksjonen og gebyrene skilles fra hverandre i opplysningene som gis betalingsmottakeren. Dersom gebyrer trekkes fra det overførte beløpet i andre tilfeller enn nevnt i tredje punktum, skal betalerens institusjon dersom betalingstransaksjonen er iverksatt av betaleren, eller betalingsmottakerens institusjon dersom betalingstransaksjonen er iverksatt av eller via betalingsmottakeren, sørge for at betalingsmottakeren mottar det fulle beløpet for transaksjonen.

Overskriften til avsnitt IV i kapittel 2 skal lyde:

IV. Førings av konto mv.

§ 30 skal lyde:

§ 30 Informasjon om konto og betalingstransaksjoner

(1) Institusjonen skal jevnlig, og minst én gang i året, skriftlig informere *kunden* om rente- og gebyrsatser for alternative typer *kontoer* som institusjonen tilbyr.

(2) Etter at et beløp er belastet betalerens konto, eller, dersom betaleren ikke har konto, etter mottak av betalingsordren, skal institusjonen på måten fastsatt i § 15 tredje ledd uten ugrunnet opphold opplyse betaleren om

- a) en referanse så betaleren kan identifisere hver betalingstransaksjon, og, når det er relevant, informasjon om betalingsmottakeren
- b) beløpet for betalingstransaksjonen i den valuta det har blitt overført fra betalerens konto eller i valutaen anvendt i betalingsordren
- c) eventuelle gebyrer for betalingstransaksjonen eller renten som betaleren skal betale, og, når det er relevant, med en spesifisering av enkeltelementene i gebyrene

- d) når det er relevant, vekslingskursen betalerens institusjon har benyttet i betalingstransaksjonen og det overførte beløp etter valutaomregningen
- e) valuteringsdatoen, jf. § 27 tredje ledd, eller datoen da betalingsordren ble mottatt.

(3) Etter at en betalingstransaksjon er gjennomført, skal betalingsmottakerens institusjon på måten fastsatt i § 15 tredje ledd uten ugrunnet opphold opplyse betalingsmottakeren om

- a) en referanse så betalingsmottakeren kan identifisere betalingstransaksjonen, og, når det er relevant, informasjon om betaleren, samt eventuelle ytterligere opplysninger som fulgte transaksjonen
- b) beløpet for betalingstransaksjonen i den valutaen betalingsmottakerens konto ble godskrevet
- c) eventuelle gebyrer for betalingstransaksjonen eller renten som betalingsmottakeren skal betale, og, når det er relevant, med en spesifisering av enkeltelementene i gebyrene
- d) når det er relevant, vekslingskursen benyttet av betalingsmottakerens institusjon og det mottatte beløp før valutaomregningen
- e) valuteringsdatoen, jf. § 27 annet ledd tredje punktum.

(4) For småpengeinstrumenter kan det avtales at institusjonen bare skal opplyse om eller stille til rådighet en referanse som gjør det mulig for *kunden* å identifisere betalingstransaksjonen, det overførte beløp og gebyrene. Dersom det er tale om flere betalingstransaksjoner av samme art til samme betalingsmottaker, skal det bare opplyses om det samlede beløp og de samlede gebyrer. Det er ikke nødvendig å gi opplysninger som nevnt i første og annet punktum dersom småpengeinstrumentet brukes anonymt eller det ikke er teknisk mulig for institusjonen å gi opplysningene. Institusjonen må likevel gi *kunden* mulighet til å kontrollere instrumentets saldo.

(5) Rammeavtalen kan fastsette at opplysninger som nevnt i annet til fjerde ledd skal gis eller stilles til rådighet periodisk minst hver måned på en avtalt måte som gjør det mulig for *kunden* å lagre og reprodusere informasjonen uendret.

(6) Dersom *kunden* har fått uriktige opplysninger om disponibelt beløp på kontoen og i god tro har belastet kontoen for større beløp enn disponibelt, kan institusjonen ikke kreve overtrekksrente av *kunden* før *kunden* har fått rimelig tid til å rette på forholdet.

I avsnitt IV skal ny § 33 a lyde:

§ 33 a Tilbakebetaling der eksakt beløp ikke ble godkjent

(1) Betaleren har rett til tilbakebetaling fra sin institusjon av det fulle beløpet for en betalingstransaksjon iverksatt av eller via betalingsmottakeren hvis betaleren kan påvise at

- a) betaleren ikke har autorisert det eksakte beløpet for betalingstransaksjonen, jf. § 24 annet ledd første punktum, og
- b) beløpet oversteg hva betaleren med rimelighet kunne ha forventet ut fra sitt tidligere bruksmønster, vilkårene i rammeavtalen og omstendighetene for øvrig.

(2) Endringer i valutakursen kan ikke påberopes etter første ledd bokstav b dersom kursen ble beregnet på grunnlag av en avtalt referansevekslingskurs.

(3) Det kan avtales i rammeavtalen mellom betaleren og betalereinstitusjon at betaleren ikke har rett til tilbakebetaling etter første ledd dersom samtykket til å gjennomføre betalingstransaksjonen ble gitt direkte til betalereinstitusjon og, når det er relevant, opplysning om den fremtidige betalingstransaksjonen ble gitt eller stilt til rådighet for betaleren minst fire uker før forfallsdagen av institusjonen eller betalingsmottakeren.

(4) For direkte debiteringer kan betaleren i rammeavtalen gis rett til tilbakebetaling også der vilkårene i første ledd ikke er oppfylt.

(5) Betaleren må overfor institusjonen fremsette krav om tilbakebetaling senest åtte uker etter belastningsdagen.

(6) Innen ti dager etter å ha mottatt et krav om tilbakebetaling skal institusjonen enten tilbakeføre det fulle beløpet for betalingstransaksjonen eller gi et begrunnet avslag på kravet med opplysning om tvis-teordning som er etablert etter § 4. Institusjonen kan ikke avslå et krav om tilbakebetaling i tilfeller som nevnt i fjerde ledd.

§ 34 skal lyde:

§ 34 Plikter ved bruk av betalingsinstrument

(1) En kunde som har rett til å bruke et betalingsinstrument, skal bruke det i samsvar med vilkårene for utstedelse og bruk, og skal herunder ta alle rimelige forholdsregler for å beskytte de personlige sikkerhetsanordningene knyttet til betalingsinstrumentet så snart instrumentet er mottatt. I tillegg skal kunden uten ugrunnet opphold underrette institusjonen, eller den institusjonen har oppgitt, dersom kunden blir oppmerksom på tap, tyveri eller uberettiget tilegnelse av betalingsinstrumentet, eller på uautorisert bruk.

(2) Institusjonen som utsteder et betalingsinstrument, skal, uten at det har betydning for kundens plikter etter første ledd, sørge for at de personlige sikkerhetsanordningene knyttet til et betalingsinstrument ikke er tilgjengelige for andre enn den kunden som har rett til å bruke betalingsinstrumentet. I tillegg skal institusjonen sørge for at kunden til enhver tid kan foreta underretning som nevnt i første ledd annet punktum eller be om at eventuell sperring av betalingsinstrumentet oppheves, jf. § 24a fjerde ledd.

Institusjonen skal også sørge for at kunden i 18 måneder fra underretning som nevnt i forrige punktum kan dokumentere å ha foretatt slik underretning, og skal dessuten hindre enhver bruk av et betalingsinstrument etter at underretning etter første ledd annet punktum er foretatt.

(3) Det kan avtales at første ledd annet punktum og annet ledd tredje punktum ikke skal gjelde for småpengeinstrumenter hvis det ikke er mulig å sperre instrumentet for bruk.

(4) Institusjonen skal ikke sende betalingsinstrument uoppfordret, bortsett fra til utskiftning av betalingsinstrument som tidligere er utlevert til kunden. Institusjonen har risikoen for sending av betalingsinstrument til kunden og personlige sikkerhetsanordninger knyttet til instrumentet.

§ 35 skal lyde:

§ 35 Misbruk av konto og betalingsinstrument

(1) Institusjonen er ansvarlig for tap som skyldes uautoriserte betalingstransaksjoner, med mindre noe annet følger av paragrafen her. En betalingsstransaksjon er uautorisert dersom kunden ikke har gitt samtykke til transaksjonen, jf. § 24.

(2) Kunden svarer med inntil kr 1 200 for tap ved uautoriserte betalingstransaksjoner som skyldes bruk av et tapt eller stjålet betalingsinstrument dersom personlig sikkerhetsanordning er brukt, eller som skyldes uberettiget tilegnelse av et betalingsinstrument dersom kunden har mislyktes i å beskytte de personlige sikkerhetsanordningene og personlig sikkerhetsanordning er brukt.

(3) Kunden svarer for hele tapet ved uautoriserte betalingstransaksjoner dersom tapet skyldes at kunden ved grov uaktsomhet har unnlatt å oppfylle en eller flere av sine forpliktelser etter § 34 første ledd. Dersom betalingstransaksjonen har skjedd ved bruk av et elektronisk betalingsinstrument, svarer kunden likevel bare med inntil kr 12 000. Dersom tapet skyldes at kunden forsettlig har unnlatt å oppfylle forpliktelsene etter § 34 første ledd, skal kunden bære hele tapet. Det samme gjelder dersom tapet skyldes at kunden har opptrådt svikaktig.

(4) Kunden svarer ikke for tap som skyldes bruk av tapt, stjålet eller uberettiget tilegnet betalingsinstrument etter at kunden har underrettet institusjonen i samsvar med § 34 første ledd annet punktum, med mindre kunden har opptrådt svikaktig. Kunden svarer heller ikke for tap som nevnt i første punktum hvis institusjonen ikke har sørget for at kunden kan foreta slik underretning, jf. § 34 annet ledd annet punktum.

(5) Dersom kunden nekter for å ha autorisert en betalingstransaksjon, jf. § 24 annet ledd, skal bruken av et betalingsinstrument ikke i seg selv anses som tilstrekkelig bevis for at kunden har samtykket til

transaksjonen, eller for at kunden har opptrådt svikaktig eller forsettlig eller grovt uaktsomt unnlatt å oppfylle en eller flere av sine forpliktelser etter § 34 første ledd. Det påhviler institusjonen å bevise at transaksjonen er autentisert, korrekt registrert og bokført og ikke rammet av teknisk svikt eller annen feil.

(6) Det kan avtales at bestemmelsene i første til tredje ledd samt femte ledd ikke skal gjelde for småpengeinstrumenter som anvendes anonymt, eller dersom institusjonen av andre grunner knyttet til betalingsinstrumentets karakter ikke vil kunne bevise at en betalingstransaksjon ble autorisert. Det kan avtales at fjerde ledd ikke skal gjelde for småpengeinstrumenter som ikke kan sperres for bruk. For elektroniske penger som definert i lov 13. desember 2002 nr. 74 om e-pengeforetak § 1-1 annet ledd gjelder likevel første til fjerde ledd med mindre institusjonen ikke kan sperre kontoen eller betalingsinstrumentet.

§ 36 skal lyde:

§ 36 Lemping av kundens ansvar

(1) Kundens ansvar etter § 35 kan lempes dersom måten kontoen kan disponeres på ikke er betryggende, eller dersom betalings- eller kontokortsystemet ikke oppfyller forsvarlige standarder for identifikasjons-, kontroll- og varslingsrutiner, og den uautoriserte betalingstransaksjonen har sammenheng med dette. Det kan også tas hensyn til arten av de personlige sikkerhetsanordningene knyttet til betalingsinstrumentet som ble benyttet ved den uautoriserte transaksjonen, og omstendighetene knyttet til hvordan instrumentet ble tapt, stjålet eller uberettiget tilegnet, samt til manglende aktsomhet eller andre forhold på institusjonens side som har medvirket til at den uautoriserte transaksjonen kunne skje. Lemping kan ikke skje hvis tapet ved den uautoriserte betalingstransaksjonen skyldes at kunden har opptrådt svikaktig eller forsettlig unnlatt å oppfylle sine forpliktelser etter § 34 første ledd.

(2) Kundens ansvar kan også nedsettes dersom en leverandør av varer eller tjenester som har mottatt betalingen, forsto eller burde forstå at bruken av betalingsinstrumentet var urettmessig. Første ledd tredje punktum gjelder tilsvarende.

§ 37 første og annet ledd skal lyde:

(1) I den utstrekning kunden ut fra reglene i § 35 bestrider å ha ansvar for en uautorisert betalingsstransaksjon, skal institusjonen tilbakeføre beløpet og erstatte rentetap fra belastningstidspunktet, forutsatt at kunden setter frem krav om tilbakeføring uten ugrunnet opphold etter at denne ble eller burde ha blitt kjent med forholdet, og senest 13 måneder etter belastningstidspunktet. Fristen på 13 måneder gjelder ikke der institusjonen ikke har gitt kunden de

opplysninger om betalingstransaksjonen som kreves etter loven her. Plikten til tilbakeføring etter første punktum gjelder ikke for egenandel etter § 35 annet ledd.

(2) Første ledd gjelder ikke dersom

- a) kunden skriftlig har erkjent ansvar for betalingsstransaksjonen, eller
- b) institusjonen innen fire uker fra mottakelse av skriftlig innsigelse fra kunden har anlagt søksmål eller brakt saken inn for en nemnd som nevnt i § 4 første ledd.

§ 37 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Institusjonen kan kreve at en tredjeperson tilbakebetaler betalingsmidler som vedkommende urettmessig har mottatt som følge av en uautorisert betalingstransaksjon. Tilbakebetalt beløp som overstiger institusjonens tap, skal benyttes til å dekke kundens andel av tapet.

§ 39 annet ledd bokstav a skal lyde:

- a) ved betaling fra forbruker når betalerens betalingsordre er mottatt av en finansinstitusjon

§ 39 tredje ledd skal lyde:

(3) Dersom en mottatt betalingsordre ikke skal utføres straks, regnes avbruddet av betalingsfristen fra den avtalte betalingsdagen.

§ 39 fjerde ledd skal lyde:

(4) Betalingsfristen avbrytes ikke dersom betalingsstransaksjonen ikke blir gjennomført og dette skyldes betalerens eget forhold. Institusjonen skal i så fall varsle betaleren om dette i samsvar med § 26 b.

I avsnitt VI skal ny § 39 a, ny § 39 b og ny § 39 c lyde:

§ 39 a Veksling

(1) Betalinger skal foretas i den valutaen som er avtalt.

(2) En betalingsmottaker eller en annen som på salgsstedet tilbyr en valutaomregning til betaleren før en betalingstransaksjon iverksettes, skal opplyse betaleren om gebyrer og om vekslingskursen som vil bli benyttet ved vekslingen. Betaleren skal samtykke til vekslingen på dette grunnlaget.

§ 39 b Gebyr for bruk av et bestemt betalingsinstrument

(1) Dersom en betalingsmottaker krever gebyr eller gir rabatt for bruk av et bestemt betalingsinstrument, skal betaleren opplyses om dette før en betalingstransaksjon iverksettes. Institusjonen kan ikke hindre betalingsmottakeren i å kreve gebyr eller gi rabatt som nevnt. Kongen kan i forskrift forby eller

begrense retten til å kreve slike gebyrer for å fremme konkurranse og bruk av effektive betalingsinstrumenter.

(2) Dersom institusjonen eller noen annen krever gebyr for bruk av et bestemt betalingsinstrument, skal kunden opplyses om dette før en betalingstransaksjon iverksettes.

§ 39 c Fordeling av gebyrer

Dersom en betalingstransaksjon ikke omfatter en valutaveksling, skal betaleren betale sin institusjon gebyrene denne krever, og betalingsmottakeren skal betale sin institusjon gebyrene denne krever.

§ 40 skal lyde:

§ 40 Ansvar for betalingstransaksjoner som ikke gjennomføres korrekt

(1) Ved betalingstransaksjoner som er iverksatt av betaleren, er betalerens institusjon ansvarlig overfor betaleren for korrekt gjennomføring av betalingstransaksjonen, med mindre institusjonen kan bevise at mottakerens institusjon har mottatt beløpet for transaksjonen innen utløpet av overføringstiden, jf. § 26 c første ledd. Er institusjonen ansvarlig etter første punktum, skal den uten ugrunnet opphold overføre beløpet for betalingstransaksjonen til betaleren og eventuelt gjenopprette tilstanden på betalerens konto slik den ville vært om den mangelfullt gjennomførte betalingstransaksjonen ikke hadde funnet sted. Etter at betalingsmottakerens institusjon har mottatt beløpet, er denne institusjonen ansvarlig overfor mottakeren for korrekt gjennomføring av transaksjonen, og skal i tilfelle umiddelbart sørge for at beløpet for transaksjonen gjøres disponibelt for betalingsmottakeren, eventuelt godskrives dennes konto.

(2) Ved betalingstransaksjoner som er iverksatt av eller via betalingsmottakeren, er mottakerens institusjon overfor mottakeren ansvarlig for korrekt oversending av betalingsordren til betalerens institusjon, jf. § 26 c annet ledd, og skal i tilfelle umiddelbart oversende betalingsordren til betalerens institusjon på nytt. Betalingsmottakerens institusjon er også ansvarlig overfor betalingsmottakeren for oppfyllelse av sine forpliktelser etter § 27 annet ledd, og skal sørge for at beløpet for betalingstransaksjonen gjøres disponibelt for betalingsmottakeren umiddelbart etter at det er godskrevet institusjonens konto. Dersom betalingsmottakerens institusjon ikke er ansvarlig etter første og annet punktum, er betalerens institusjon ansvarlig overfor betaleren og skal i så fall overføre beløpet for betalingstransaksjonen til denne uten ugrunnet opphold og gjenopprette tilstanden på betalerens konto til slik den ville vært om den

mangelfullt gjennomførte betalingstransaksjonen ikke hadde funnet sted.

(3) Ansvar etter første og annet ledd omfatter i tillegg til det overførte beløp gebyrer og renter som må betales, og rentetap som skyldes at en betalingstransaksjon ikke er blitt korrekt gjennomført.

(4) § 37 første ledd om reklamasjon fra kunden gjelder tilsvarende.

(5) Ved betalingstransaksjoner som er iverksatt av betaleren, skal betalerens institusjon på forespørsel umiddelbart forsøke å spore betalingstransaksjonen og melde fra til betaleren om utfallet. Ved betalingstransaksjoner som er iverksatt av eller via betalingsmottakeren, skal mottakerens institusjon på forespørsel umiddelbart forsøke å spore betalingstransaksjonen og melde fra til mottakeren om utfallet.

(6) Dersom kunden hevder at en betalingstransaksjon ikke er korrekt gjennomført, påhviler det institusjonen å bevise at transaksjonen er korrekt registrert og bokført og ikke rammet av teknisk svikt eller andre feil.

§ 41 skal lyde:

§ 41 Annet tap

(1) De institusjonene som forestår betalingsstransaksjonen, er i samsvar med ansvarsfordelingen fastsatt i § 40, ansvarlige for annet direkte tap, herunder kurstap, inkassogebyrer o.l., som betaleren eller mottakeren er påført som følge av at en betalingstransaksjon ikke er blitt korrekt gjennomført.

(2) For indirekte tap som betaleren eller mottakeren har lidt, er institusjonen ansvarlig dersom tapet er voldt ved grov uaktsomhet eller forsett fra institusjonens side. Ved betalingstransaksjoner til og fra utlandet gjelder første punktum bare dersom tapet er voldt ved grov uaktsomhet eller forsett fra institusjonen selv.

(3) Dersom institusjonen særskilt har påtatt seg ubetinget ansvar for at betaling skal være kommet fram til mottakeren innen en bestemt frist, kan kunden uten hensyn til reglene i paragrafen her kreve tapet erstattet av institusjonen.

§ 42 skal lyde:

§ 42 Omstendigheter utenfor kontroll. Regress

(1) Institusjonen kan ikke gjøres ansvarlig etter §§ 40 og 41 for tap som skyldes usedvanlige omstendigheter utenfor institusjonens kontroll som institusjonen ikke kunne forutse eller unngå følgene av, selv med enhver anstrengelse for å unngå dem, eller som skyldes plikter pålagt institusjonen etter annen lov eller i medhold av lov.

(2) *En institusjon som har erstattet tap etter §§ 40 eller 41 som skyldes forhold hos en annen institusjon eller mellomledd, kan kreve tilbakeføring hos denne.*

§ 43 skal lyde:

§ 43 *Feil unik identifikasjonskode mv.*

(1) *En betalingsordre som er gjennomført i samsvar med den unike identifikasjonskoden, skal anses som korrekt gjennomført når det gjelder betalingsmottakeren den unike identifikasjonskoden utpeker.*

(2) *Institusjonen kan ikke gjøres ansvarlig etter §§ 40 til 41 dersom den unike identifikasjonskoden kunden har oppgitt, ikke er korrekt. Dersom kunden i tillegg til identifikasjonskoden har oppgitt ytterligere informasjon, skal institusjonen likevel bare være ansvarlig for gjennomføring av betalingsordren i samsvar med den unike identifikasjonskoden kunden har oppgitt.*

(3) *Selv om institusjonen ikke kan gjøres ansvarlig for at betalingstransaksjonen ikke gjennomføres korrekt, skal institusjonen likevel treffe rimelige tiltak for å få beløpet tilbakeført. Det kan kreves gebyr for dette hvis det er avtalt i rammeavtalen. § 37 fjerde ledd første punktum gjelder tilsvarende overfor en tredjeperson som urettmessig har mottatt betalingsmidler som følge av at kunden har oppgitt uriktig informasjon i betalingsordren.*

Ny § 43 a skal lyde:

§ 43 a *Erstatningsansvar for manglende sikkerhet i nettbaserte betalingstjenester*

(1) *Har kunden ved bruk av personlig kode eller annen lignende sikkerhetsanordning knyttet til en nettbasert betalingstjeneste gitt en betalingsordre som ved en feil har fått et annet innhold enn tilsiktet, kan kunden kreve at institusjonen erstatter tap som følge av at betalingsordren blir gjennomført dersom institusjonens nettbaserte betalingstjeneste ikke gir den sikkerhet mot slik feilbruk som en kunde eller allmennheten med rimelighet kunne vente.*

(2) *Institusjonen er ikke ansvarlig etter første ledd for tap som skyldes at kunden da betalingsordren ble gitt, bevisst har oversett en særskilt varslingsordning etablert for å hindre slik feilbruk. Det samme gjelder tap som skyldes forsettlig eller grovt uaktsom feilbruk fra kundens side.*

(3) *Ved avgjørelsen av om tapet skyldes grov uaktsomhet fra kundens side, skal det blant annet legges vekt på om slike krav til forsiktighet og egenkontroll som med rimelighet kan stilles til brukere av nettbaserte betalingstjenester er blitt klart tilsidesatt, og i hvilken utstrekning den nettbaserte betalingstjenesten gir slik sikkerhet mot feilbruk som en kunde eller allmennheten med rimelighet kunne vente.*

§ 45 første ledd skal lyde:

(1) *Uten særskilt samtykke fra låntakeren kan långiverens fordring bare overdras til en finansinstitusjon eller til en lignende institusjon som nevnt i § 1 annet ledd bokstav a, d, e eller f.*

II

I lov 21. desember 2000 nr. 105 om opplysningsplikt og angrerett m.v. ved fjernsalg og salg utenfor fast utsalgssted (angrerettloven) gjøres følgende endringer:

§ 7 a annet ledd skal lyde:

Hvis fjernsalgsavtalen gjelder betalingstjenester som definert i finansavtaleloven § 11, skal tjenesteyteren istedenfor opplysninger som nevnt i første ledd bokstav a, b, c, e, l, m, o, p og q gi opplysningene nevnt i finansavtaleloven § 15 annet ledd, eventuelt opplysningene nevnt i finansavtaleloven § 23 første ledd hvis det gjelder en enkeltstående betalingstransaksjon som ikke er omfattet av en rammeavtale.

Nåværende annet til femte ledd blir nytt tredje til sjettede ledd.

I sjettede ledd skal nytt annet punktum lyde:

Dette gjelder ikke ved fjernsalg av betalingstjenester som definert i finansavtaleloven § 11.

III

I lov 21. juni 1985 nr. 82 om kredittkjøp m.m. oppheves § 13.

IV

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Frem til 1. januar 2012 kan betaleren og dennes institusjon ved unntak fra § 26 c første ledd første punktum avtale en overføringstid på høyst tre virkedager. Dette kan forlenges med en virkedag for papirbaserte betalingstransaksjoner. Bestemmelsene her gjelder ikke for innenlandske betalingsstransaksjoner i norske kroner. Frem til 1. januar 2012 gjelder § 26 c første ledd tredje punktum ikke for papirbaserte betalingstransaksjoner.
3. I inntil seks måneder fra ikrafttreddelsen av loven kan endringer i eksisterende avtalevilkår til ugunst for kunden med sikte på å bringe avtalevilkårene i overensstemmelse med lovens krav til rammeavtaler, jf. § 16, iverksettes én måned etter at institusjonen har sendt varsel til kunden om endringene. Institusjonen skal i varselet opplyse

om at dersom kunden ikke motsetter seg endringene innen iverksettelsesdatoen, anses kunden å ha akseptert endringene i avtalevilkårene. I varselet skal kunden videre opplyses om retten til å

si opp avtalen straks og vederlagsfritt innen iverksettelsesdatoen. For øvrig gjelder § 18 tilsvarende så langt den passer.

Oslo, i justiskomiteen, den 10. juni 2009

Anne Marit Bjørnflaten

leder

Ingrid Heggø

ordfører

